

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jan Wessely

Kontumační rozsudek

analýza a komparace

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Miroslav Sedláček., LL.M., Ph.D.

Katedra: Katedra občanského práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 29. června 2020

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 111 212 znaků včetně mezer.

Jan Wesselý

diplomant

V Praze dne 29. června 2020

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval panu JUDr. Miroslavu Sedláčkovi, LL.M., Ph.D. za vstřícný přístup, cenné rady, obětavost a postřehy při psaní této práce. Dále bych chtěl také poděkovat své rodině za podporu po celou dobu mého studia.

Obsah

Úvod	1
1. Pojem kontumačního rozsudku v českém právním řádu	3
2. Historie institutu kontumačního rozsudku na českém území	5
3. Předpoklady pro vydání kontumačního rozsudku	8
3.1. Řádné doručení předvolání a žaloby	8
3.1.1. Doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky	8
3.1.2. Doručování prostřednictvím doručujícího orgánu, účastníka řízení či jeho zástupce	10
3.1.3. Problematické aspekty doručování předvolání a žaloby	12
3.2. Nedostavení se bez důvodné a včasné omluvy	14
3.2.1. Forma omluvy	14
3.2.2. Důvodnost omluvy	15
3.2.3. Včasnost omluvy	16
3.3. První jednání ve věci	17
3.4. Ve kterých řízeních lze vydat kontumační rozsudek	18
3.4.1. Uzavření smíru	18
3.4.2. Deklaratorní rozhodnutí	19
3.5. Návrh žalobce	20
3.6. Tvrzení žalobce	21
3.7. Vhodnost vydání kontumačního rozsudku	23
4. Obrana proti rozsudku pro zmeškání	26
4.1. Návrh na zrušení rozsudku při zmeškání z omluvitelných důvodů a porovnání s rozsudkem pro uznání	27
4.2. Odvolání	28
5. Komparace se slovenskou právní úpravou	30
5.1. Přípravné jednání a rozsudek pro zmeškání	31
5.2. Rozsudek pro zmeškání žalovaného	33
5.3. Rozsudek pro zmeškání žalobce	34
5.4. Podmínky pro vydání rozsudku pro zmeškání	35
5.5. Řízení, ve kterých lze rozsudek pro zmeškání vydat	38
5.6. Obrana proti rozsudku pro zmeškání	39
5.7. Zhodnocení české a slovenské právní úpravy rozsudku pro zmeškání	40
6. Úvahy de lege ferenda	43
Závěr	46
Seznam použitých zkratk	48
Seznam použitých zdrojů	49
Abstrakt	53
Abstract	54

Úvod

Kontumační rozsudek, známý také jako rozsudek pro zmeškání, je zvláštním institutem, který se řadí podobně jako kontumační rozsudek pro uznání mezi zvláštní druhy rozsudků, přičemž není založen na zjištěném skutkovém stavu věci. Podle současné právní úpravy je možné kontumační rozsudek vydat pouze na prvním jednání ve věci za splnění určitých předpokladů, a to pouze v neprospěch žalovaného a na základě tvrzení žalobce, která se v případě zmeškání žalovaným považují za nesporná. Jeho využívání má za cíl zrychlit řízení v těch případech, kdy je zřejmé, že žalovaný nemá zájem se řízení zúčastnit.

Od klasického rozsudku se kontumační rozsudek odlišuje nejen z pohledu dokazování, kdy není třeba tvrzení žalobce dokazovat, neboť se považují za nesporná, ale také z hlediska odůvodnění, kdy v případě kontumačního rozsudku odůvodnění obsahuje pouze předmět řízení a stručné vyložení důvodů, pro které soud rozhodl kontumačním rozsudkem.

Využití kontumačního rozsudku je však omezeno pouze na ta řízení, v nichž se vydává deklaratorní rozhodnutí a ve kterých je možné uzavřít smír.

Kontumační rozsudek je třeba odlišovat od tzv. kontumačního rozsudku pro uznání, který je vydáván na základě fikce uznání nároku, a to buď v případě neomluvené neúčasti žalovaného na přípravném jednání, nebo v případě nevyjádření se na tzv. kvalifikovanou výzvu. I když by se mohlo zdát, že se jedná o téměř stejné instituty, jsou založeny na odlišném základu, neboť kontumační rozsudek je vydáván na základě fikce nespornosti žalobních tvrzení a kontumační rozsudek pro uznání na základě fikce uznání nároku.

Cíle této práce jsou tři – nejprve podrobně popsat a rozebrat jednotlivé podmínky, které musí být splněny, aby mohl být kontumační rozsudek vydán, neboť i s ohledem na relevantní judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího soudu je zřejmé, že se při aplikaci kontumačního rozsudku narazilo na několik problémových oblastí, jež se k jeho vydávání pojí. Dalším cílem této práce je rozebrat nástroje, které o. s. ř. poskytuje žalovanému k obraně proti vydanému kontumačnímu rozsudku. Dále se tato práce pokusí o porovnání současné úpravy kontumačního rozsudku se slovenskou úpravou, neboť na Slovensku v nedávné době proběhla celková rekodifikace občanského práva procesního. Je tak zajímavé porovnat, jak se liší úprava dvou právních řádů, které ještě před několika lety používaly stejný předpis, tedy o. s. ř. a jeho slovenskou verzi. Nakonec se tato práce pokusí nastínit řešení, které by mohlo současnou úpravu

kontumačního rozsudku vylepšit, a zároveň ve stručnosti zhodnotí aktuálně navrhovanou podobu kontumačního rozsudku tak, jak je uvedena ve věcném záměru nového civilního řádu soudního.

1. Pojem kontumačního rozsudku v českém právním řádu

Kontumační rozsudek neboli rozsudek pro zmeškání je významným a osvědčeným institutem českého občanského práva procesního. Na rozdíl od klasického rozsudku, který je založen na co nejpřesnějším zjištění skutkového stavu, je kontumační rozsudek založen na skutečnosti, že žalovaný zmeškal první jednání ve věci.¹

Institut kontumačního rozsudku umožňuje vydat rozsudek i v případě, že je žalovaný pasivní, nedaří se ho zastihnout, pokusy o doručení písemností jsou neúspěšné a celkově nelze žalovaného jakýmkoli způsobem zkontaktovat. V takových případech nejde vydat platební rozkaz (resp. je možné ho vydat, ale nenabude právní moci, neboť je u něj náhradní doručení vyloučeno). Také z tohoto důvodu je vhodný kontumační rozsudek, neboť je u něj umožněno náhradní doručení žalovanému podle ustanovení § 49 odst. 4 o. s. ř.² Je třeba upozornit, že kontumační rozsudek není možné pokládat za sankci při zmeškání žalovaného, nýbrž pouze za nástroj, který má žalovaného motivovat k procesní aktivitě.³

Kontumační rozsudek je upraven v ustanovení § 153b o. s. ř. První odstavec tohoto ustanovení vymezuje okolnosti, za kterých je možné kontumační rozsudek vydat. Prvním předpokladem pro jeho vydání je řádné doručení žaloby spolu s předvoláním k jednání dle ustanovení § 49 o. s. ř., přičemž náhradní doručení není vyloučeno. Zároveň musí být žalovaný předvolán nejméně 10 dnů přede dnem konání jednání a musí být poučen o důsledcích nedostavení se na toto jednání (tedy možnosti vydání kontumačního rozsudku). Dále je samozřejmě nutné, aby se žalovaný na předmětné první jednání, které ve věci proběhlo, nedostavil, a to bez důvodné a včasné omluvy. Ze strany žalobce je naopak nutné, aby se na dané jednání dostavil a navrhl, aby byl vydán rozsudek pro zmeškání. Při splnění všech výše uvedených podmínek má soud možnost vydat kontumační rozsudek a v takovém případě se tvrzení žalobce o skutkových okolnostech, která jsou obsažená v žalobě, považují za nesporná.

V druhém odstavci předmětného ustanovení je uvedeno, že v případě, kdy je v jedné věci na straně žalovaných více osob, které mají v daném sporu takové společné povinnosti, že se rozsudek musí vztahovat na všechny, je možné rozhodnout kontumačním rozsudkem pouze

---

¹ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací.* 9. aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2018, s. 351. ISBN 978-80-7502-298-1.

² JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2019, s. 486. ISBN 978-80-7598-366-4.

³ SEDLÁČEK, M. Kontumační rozsudek – analýza, komparace a náměty ke koncepci budoucí úpravy. *Právní rozhledy* [online] 2020, č. 10, s. 357 [cit. 2020-05-05]. ISSN 1210-6410. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembsgbpxa4s7geyf6427gm2to&groupIndex=0&rowIndex=0#>

v případě, že se nedostaví k jednání všechny tyto osoby, přičemž musí být všechny řádně obeslány. Z výše uvedeného plyne, že v případě samostatného společenství žalovaných dle ustanovení § 91 odst. 1 o. s. ř. je možné vydat částečný kontumační rozsudek, který se bude týkat pouze těch žalovaných, kteří byli řádně obesláni a na jednání se bez včasné a řádné omluvy nedostavili. Naopak jde-li o nerozlučné společenství ve smyslu ustanovení § 91 odst. 2 o. s. ř., není možné vydat částečný kontumační rozsudek ani v případě, že se někteří z žalovaných nedostaví.⁴

Rozsudek pro zmeškání není možné dle třetího odstavce vydat v takových sporech, ve kterých není možné uzavřít soudní smír. Dále je dle třetího odstavce omezen okruh věcí, v nichž lze vydat rozsudek pro zmeškání, a to pouze na věci, ve kterých je vydáváno deklaratorní rozhodnutí. Soud tedy nemůže rozsudkem pro zmeškání, na rozdíl od rozsudku pro uznání, zakládat, měnit nebo rušit právní poměry mezi účastníky.

Žalovanému je ve čtvrtém odstavci poskytnuta možnost, jak se proti rozsudku pro zmeškání bránit. Žalovaný může v případě, že z omluvitelných důvodů zmeškal první jednání ve věci, podat návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání a nařízení jednání. Tato možnost obrany je však časově omezena pouze na období, než daný rozsudek nabude právní moci.

Závěrem dané ustanovení v pátém odstavci stanoví, že pokud žalovaný podal zároveň s návrhem na zrušení rozsudku pro zmeškání proti tomuto rozsudku odvolání a soud danému návrhu usnesením vyhoví a předmětný rozsudek pro zmeškání zruší, k podanému odvolání se nepřihlíží. Tato formulace má za následek, že se na odvolání hledí, jako by nebylo podáno, což má pro žalovaného ten důsledek, že nemusí platit poplatek za podání odvolání.⁵

---

⁴ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* op. cit., s. 490.

⁵ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* op. cit., s. 493.

2. Historie institutu kontumačního rozsudku na českém území

Kontumační rozsudek byl upraven již v zákoně č. 113/1895 ř. ž., o soudním řízení v občanských rozepřích právních. C. s. ř. byl na dobu svého přijetí velice moderní, neboť zavedl do občanského práva procesního několik zásad, které se uplatňují i v dnešním občanském právu procesním. Mezi tyto zásady patří např. zásada arbitrárního pořádku, zásada ústnosti a zásada volného hodnocení důkazů. Jako důkaz jeho moderního pojetí lze uvést, že v novelizované podobě platí v Rakousku ještě v současné době.⁶ Kontumační rozsudek byl v c. ř. s. upraven konkrétně v ustanoveních § 396 až 403, z čehož je patrné, že dřívější úprava byla značně rozsáhlejší než úprava dnešní.

Úprava rozsudku pro zmeškání byla v c. s. ř. upravena značně odlišně oproti úpravě dnešní. Hned první ustanovení upravující rozsudek pro zmeškání stanovuje, že v případě zmeškání roku některou ze stran se budou skutková tvrzení té strany, která se dostavila, pokládat za pravdivá (nebyl-li prokázán opak), přičemž na základě těchto tvrzení soud rozhodne rozsudkem pro zmeškání. Z uvedeného je patrný první rozdíl, a to že dle dřívější úpravy se mohl vydat rozsudek pro zmeškání žalovaného i žalobce.

Dalším podstatným rozdílem je možnost, kterou c. s. ř. zakotvoval v ustanovení § 398, a to že lze rozsudkem pro zmeškání rozhodnout v neprospěch žalovaného i bez nařízení jednání v případě, že žalovaný nereagoval na žalobu žalobce a tento zároveň vydání rozsudku pro zmeškání navrhne.

Předchozí úprava dále také umožňovala vydat rozsudek pro zmeškání nejen pouze na prvním jednání ve věci, nýbrž v ustanovení § 399 c. s. ř. poskytovala možnost vydání rozsudku pro zmeškání i v případě, že se některá ze stran nedostavila na ústní projednání, přičemž nemusí jít o první projednání věci.

Jako zajímavost lze uvést, že soud mohl dle ustanovení § 400 c. s. ř. vynést rozsudek pro zmeškání i v případě, že se některá ze stran sice na jednání dostavila, ale byla vykázána z jednání pro nepřiměřené chování.

V podobě zachycené v c. ř. s. vydržel kontumační rozsudek v českém právním řádu na základě recepční normy až do 31. 12. 1950, kdy nabytl účinnosti nový zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních, který již úpravu kontumačního rozsudku neobsahoval,

---

⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. 3. aktualiz. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 42. ISBN 978-80-7380-714-6.

neboť byl dle tehdejších názorů v rozporu s principem materiální pravdy, který měl v té době postavení „*vůdčího principu socialistického civilního procesu*“⁷. Úpravu kontumačního rozsudku neobsahoval v době svého přijetí ani o. s. ř.

Institut kontumačního rozsudku byl do českého právního řádu opětovně zaveden až po změně politické situace v roce 1989 zákonem č. 171/1993 Sb., kterým se měnil a doplnil o. s. ř. tak, aby více odpovídal potřebám demokratické společnosti. Důvodem opětovného zavedení kontumačního rozsudku byla, dle důvodové zprávy, zkušenost českých soudů s účastníky řízení, kteří svou (ne)činností ztěžovali postup v řízení a zároveň tím poškozovali zájmy protistrany, přičemž v mnoha případech nebyla pořádková opatření dle ustanovení § 53 a 54 o. s. ř. dostatečně účinná, aby donutila dotyčného pasivního účastníka řízení k aktivnější účasti. Nově přijatá úprava se od té, která na českém území platila do roku 1951, značně lišila, nově přijatá úprava např. neobsahovala možnost vydat rozsudek pro zmeškání žalobce, kdy dle zákonodárce tato možnost zakotvovala nerovné postavení účastníků, neboť žalobce nebyl obeznámen s postojem a argumentací žalovaného. Dále nelze dle nové úpravy rozhodnout rozsudkem pro zmeškání bez nařízení jednání.⁸ Celkově lze shrnout, že nová úprava rozsudku pro zmeškání přistupuje k tomuto institutu opatrněji, neboť tento lze vydat pouze při splnění několika předpokladů, které jsou podrobněji rozebrány níže.

Institut rozsudku pro zmeškání byl od svého představení v roce 1993 pouze třikrát novelizován, z čehož lze v kontextu české legislativní kultury vyvodit, že se jedná o úpravu relativně úspěšnou, obzvláště za situace, kdy pouze jedna z těchto tří novel nějak zásadněji změnila úpravu rozsudku pro zmeškání, a to novela provedená zákonem č. 30/2000 Sb. Tato novela zaprvé upravila délku lhůty pro doručení žaloby spolu s předvoláním žalovanému, aby mohl být vydán rozsudek pro zmeškání, kdy byla tato lhůta prodloužena z pěti na deset dní. Zadruhé bylo upraveno pravidlo, dle kterého bylo možné původně vydat rozsudek pro zmeškání pouze v případě, že se k jednání nedostavili všichni žalovaní, tak, že rozsudek pro zmeškání nelze vydat pouze, jestliže se nedostavili k jednání všichni žalovaní, kteří tvoří nedílné společenství ve smyslu ustanovení § 91 odst. 2 o. s. ř. Nakonec bylo upraveno řízení o odvolání v případě, že byl rozsudek pro zmeškání po podání návrhu na jeho zrušení zrušen soudem prvního stupně. Do novely se uplatňovala fikce, že odvolání bylo v případě zrušení rozsudku pro zmeškání vzato zpět, avšak novela zavedla fikci, dle níž se k podanému odvolání nepřihlíží. Tato

⁷ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*. op. cit., s. 82.

⁸ PSP ČR. Důvodová zpráva k zákonu č. 171/1993 Sb., kterým se měnil a doplňuje občanský soudní řád. Sněmovní tisk č. 229/0 ve volebním období 1992 – 1996. *Psp.cz* [online]. 1993 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t022900.htm>

změna měla za cíl odstranit obtíže, které vznikaly v soudní praxi, neboť odvolací soudy si nebyly jisté, zda musí o zpětvzetí rozhodovat.⁹

---

⁹ PSP ČR. Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád. Sněmovní tisk č. 257/0 ve volebním období 1998 – 2002. *Psp.cz* [online]. 2000 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=257&CT1=0>

3. Předpoklady pro vydání kontumačního rozsudku

Jak je již uvedeno výše, pro vydání rozsudku pro zmeškání je třeba splnit několik požadavků vymezených v zákoně. V odstavcích níže jsou tyto požadavky podrobněji rozebírány ve světle relevantní judikatury, literatury a jiných dostupných zdrojů.

3.1. Řádné doručení předvolání a žaloby

Prvním požadavkem, po jehož splnění lze vydat rozsudek pro zmeškání, je řádné doručení předvolání na první jednání ve věci spolu s žalobou, a to do vlastních rukou žalovaného nejméně deset dní před jednáním, přičemž součástí předvolání musí být rovněž i poučení o možnosti vydání rozsudku pro zmeškání.¹⁰ Doručování do vlastních rukou je upraveno v ustanovení § 49 o. s. ř., kdy v případě rozsudku pro zmeškání (na rozdíl od rozsudku pro uznání¹¹) není vyloučeno náhradní doručení. Způsoby doručování, včetně jejich hierarchie, jsou upraveny v ustanovení § 45 o. s. ř. Soud by měl doručovat písemnosti v prvé řadě při jednání nebo jiném soudním úkonu (tzv. krátkou cestou), což však v případě rozsudku pro zmeškání nelze využít už z povahy samotného rozsudku a nebude se s ním tedy v této práci dále pracovat. Dalším způsobem je doručování písemnosti za pomoci veřejné datové sítě do datové schránky ve smyslu zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, není-li však takové doručení možné, může soud písemnost doručit na žádost adresáta na jinou adresu nebo na elektronickou adresu. Jelikož je z tohoto patrné, že je třeba aktivita adresáta pro to, aby mu bylo doručováno na jinou (elektronickou) adresu, bude níže rozebíráno pouze doručování do datové schránky. Až na posledním místě pomyslné tabulky stojí doručování písemnosti prostřednictvím doručujícího orgánu nebo účastníka řízení či jeho zástupce.

3.1.1. Doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky

Možnost doručování písemností soudu za pomoci veřejné datové sítě a datové schránky byla do českého právního řádu zavedena až v roce 2009, a to přijetím novely o. s. ř. č. 7/2009 Sb., která zásadním způsobem změnila celou strukturu doručování upravenou v o. s. ř.,¹² a přijetím zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických komunikacích a autorizované konverzi dokumentů. Datové schránky jsou zřízeny a spravovány Ministerstvem vnitra ČR.¹³ Datovou schránku musí mít zřízeny orgány veřejné moci, právnické osoby zřízené ze zákona, právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, organizační složky zahraničních osob a také

¹⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. op. cit. s. 264.

¹¹ Srov. § 114b odst. 4 a § 114 b odst. 2, s výjimkou doručování prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky.

¹² SVOBODA, K., M. SUK a P. ZEMAN P. *Doručování v soudním řízení*. Praha: Linde, 2009, s. 161. ISBN 978-80-7201-777-5.

¹³ Ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

určitý okruh fyzických osob (např. exekutoři, advokáti).¹⁴ Ostatní osoby si mohou o zřízení datové schránky dobrovolně požádat. Jestliže soud zjistí, že je adresát vybaven datovou schránkou, je povinen mu písemnosti zasílat do této datové schránky, přičemž jiný způsob doručování může zvolit pouze v případě, že zásilku není možné do datové schránky odeslat (např. kvůli velikosti souboru).¹⁵

Z pohledu doručování písemností soudem je doručování do datové schránky jisté výhodnější než klasické doručování fyzických písemností, neboť při doručování do datové schránky je písemnost doručena v okamžiku, kdy se adresát přihlásí do datové schránky. Z toho vyplývá také další výhoda, a to urychlení doručování oproti klasickému zasílání v listinné podobě. Další výhodou tohoto způsobu doručování je, že se písemnost považuje za doručenu, pokud se adresát nepřihlásí do datové schránky do deseti dnů ode dne,¹⁶ kdy byla písemnost dodána do datové schránky.¹⁷ Veškeré doručené listiny jsou navíc považovány za doručené do vlastních rukou.

I když by se mohlo zdát, že doručování do datové schránky by mělo být bezproblémové, soudy při výkonu své činnosti již narazily na několik problémových oblastí¹⁸, které se pojí s tímto způsobem doručování, a to zejména:

- zneprístupnění datové schránky adresáta;
- adresát nemá osobu oprávněnou k přístupu do datové schránky;
- fyzická osoba má zřízených více datových schránek.¹⁹

K výše uvedeným problémům se vyjádřil i Nejvyšší soud České republiky ve svém plenárním stanovisku, ve kterém se obsáhle věnoval celému institutu doručování do datových schránek. V V. právní větě tohoto stanoviska Nejvyšší soud uvedl: „*Soud doručuje písemné vyhotovení rozhodnutí, jiných svých úkonů a další písemnosti do datové schránky, jen jestliže zjistí, že adresát má zřízenou datovou schránku; neumožňují-li poznatky o osobě adresáta soudu takové zjištění, soud přistoupí k jinému způsobu doručení.(...)* Má-li fyzická osoba zřízeno více

---

¹⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. op. cit. s. 168.

¹⁵ SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 137. ISBN 978-80-7400-733-0.

¹⁶ I zde však jde o lhůtu procesní, viz ustanovení § 57 odst. 2. Také viz plenární stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Pls n 1/2015, V. právní věta, poslední odstavec.

¹⁷ Ustanovení § 17 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, avšak jen v případě, není-li vyloučeno náhradní doručení.

¹⁸ SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 243. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹⁹ Např. jako fyzická osoba – podnikatel a zároveň jako nepodnikající fyzická osoba.

datových schránek (např. datovou schránku fyzické osoby a datovou schránku podnikající fyzické osoby, nebo advokát datovou schránku podnikající fyzické osoby – advokáta, ale též insolvenčního správce nebo daňového poradce), je třeba jí doručovat písemné vyhotovení rozhodnutí, jiných úkonů a další písemnosti do té datové schránky, která odpovídá povaze doručované písemnosti. Účinky doručení písemnosti však nastanou i jejím doručením do jiné („nepříslušné“) datové schránky téže fyzické osoby za podmínek § 17 odst. 3 zák. č. 300/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.“²⁰ Z poslední věty výše uvedené právní věty vyplývá, že by soudy měly být obezřetné při volbě datové schránky adresáta, do které písemnost odesílají, neboť v případě, že odešlou písemnost do nepříslušné datové schránky, nemohou nastat účinky doručení podle ustanovení § 17 odst. 4 zák. č. 300/2008 Sb., tedy doručení za pomoci fikce. Nejvyšší soud také v uvedeném stanovisku uvedl, že pokud je datová schránka nepřístupná, je o tom odesílatel vyrozuměn při pokusu odeslat datovou zprávu a měl by ji tak odeslat jiným způsobem (zejména za využití poskytovatele doručovacích služeb). Dále však v případě, kdy adresát, který je právnickou osobou, tvrdí, že v době doručování zprávy neměl žádnou osobu, která by byla oprávněna se do datové schránky přihlásit, může se dožadovat neúčinnosti doručení dle ustanovení § 50d o. s. ř., ale pouze v případě, že tento stav nevznikl jeho zaviněním. Toto omezení má za cíl omezit zneužití daného institutu v případě, kdy by se adresát snažil obstruovat tím, že by účelně odebíral fyzickým osobám přístup a neměl by tak nikoho, kdo by se mohl do datové schránky přihlásit.

3.1.2. Doručování prostřednictvím doručujícího orgánu, účastníka řízení či jeho zástupce

Posledním způsobem doručování písemností v pomyslné tabulce je doručování písemností za pomoci doručujícího orgánu, účastníka řízení či jeho zástupce. V případě rozsudku pro zmeškání budou zajisté žaloba spolu s předvoláním na první jednání ve věci spolu s poučením o možnosti vydání rozsudku pro zmeškání při využití této metody doručovány za pomoci doručujícího orgánu, pokud nebude možné odeslat písemnosti do datové schránky. Jelikož pro druhého účastníka řízení je možnost vydání rozsudku pro zmeškání většinou výhodnější, nebude se snažit sám či prostřednictvím zástupce písemnost doručit, neboť i kdyby se o doručení písemnosti pokusil, při odepření převzetí písemnosti adresátem nemá toto odepření za následek fikci doručení.²¹ Doručujícími orgány jsou mj. soudní doručovatelé, orgány justiční

²⁰ Plenární stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. PlsN 1/2015, zveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 1/2017.

²¹ LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský soudní řád (§1 – 250). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 208. ISBN 978-80-7478-986-1.

stráže, soudní exekutoři a provozovatelé poštovních služeb.²² Nejčastěji bude předvolání k jednání spolu s žalobou doručováno za pomoci provozovatele poštovních služeb, neboť ostatní subjekty pro doručování se uplatňují méně nebo ve specifických situacích.²³ Při tomto způsobu doručování je důležité zjistit, na kterou adresu se má písemnost doručovat. Jestliže adresát nesdělí soudu jinou adresu, na kterou chce písemnosti doručovat, je jeho adresou pro doručování u fyzické osoby „*adresa evidovaná v informačním systému evidence obyvatel, na kterou jí mají být doručovány písemnosti; není-li taková adresa evidována, adresa místa trvalého pobytu vedená podle zvláštního právního předpisu nebo adresa místa pobytu cizince na území České republiky podle druhu pobytu cizince*“, u podnikající fyzické osoby je to „*adresa sídla nebo adresa zástupce pro doručování uvedená ve smlouvě, ve sporu z této smlouvy; má-li obchodní závod fyzické osoby organizační složku, i adresa sídla organizační složky*“ a u právnické osoby „*adresa sídla zapsaná v příslušném rejstříku nebo adresa zástupce pro doručování uvedená ve smlouvě, ve sporu z této smlouvy; má-li právnická osoba organizační složku, i adresa sídla organizační složky*.“²⁴

Jak je již uvedeno výše, předvolání na jednání spolu s žalobou je zasíláno jako písemnost určená do vlastních rukou, kdy se může využít institut náhradního doručení. Náhradní doručení u tohoto způsobu doručování písemností funguje tak, že pokud se doručujícímu orgánu nepodaří zastihnout adresáta písemnosti, písemnost uloží a vyzve adresáta, aby si zásilku ve lhůtě deseti dnů (lhůta počíná běžet ode dne, kdy si adresát mohl zásilku poprvé vyzvednout – toto datum se vyznačuje na výzvě) vyzvedl v provozovně provozovatele poštovních služeb nebo okresního soudu, v jehož obvodu je místo doručení, a to v případě, že je doručováno jiným způsobem než za pomoci poskytovatele poštovních služeb. Pokud si v této lhůtě adresát písemnost nevyzvedne, považuje se písemnost za doručenu (fikce doručení) a doručovatel ji, nevyloučil-li to soud, vhodí do schránky adresáta, je-li to možné, jinak ji zašle zpět soudu, který o tom vyvěsí sdělení na své úřední desce. Institut vhození listiny do schránky po uplynutí desetidenní lhůty poskytuje adresátovi poslední možnost, jak se s písemností seznámit, i když si písemnost v dané lhůtě nevyzvedl. V případě, že nelze výzvu k vyzvednutí uložit na určené adrese, vrátí se písemnost obratem soudu, který ji odeslal.²⁵ Soud následně zveřejní na své úřední desce informaci o tom, že nebyl adresát zastižen a vyzve ho k vyzvednutí této písemnosti.²⁶ Důležitým institutem při

---

²² § 48 odst. 1 a 2 o.s.ř.

²³ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář, Kniha I. § 1 – 78g občanského soudního řádu*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2019, s. 353, 354. ISBN 978-80-7598-366-4.

²⁴ K ostatním adresám pro doručování viz § 46b o.s.ř.

²⁵ ZÁHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní*. op. cit. s. 171.

²⁶ SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář*. op. cit. s. 247.

doručování listinných písemností je doručenka. Doručenka funguje jako potvrzení pro soud o tom, že byla zásilka doručena adresátovi, resp. přinejmenším vhozena do schránky. Doručenka je dle ustanovení § 50f o. s. ř. odst. 3 veřejnou listinou, přičemž „*Není-li prokázán opak, považují se údaje uvedené na doručence za pravdivé.*“ Z uvedeného vyplývá, že je možné rozporovat údaje, které jsou na doručence uvedené, avšak ten, kdo napadá pravost těchto údajů, bude muset unést důkazní břemeno při napadání pravosti údajů na veřejné listině.

K institutu doručování, resp. fikci doručení při doručování písemností prostřednictvím doručujícího orgánu, se několikrát vyjádřil Ústavní soud České republiky, když např. stanovil, že fikce doručení může nastat pouze v případě, že má adresát písemnosti adresu podle ustanovení § 46b o. s. ř. Jestliže adresát takovou adresu pro doručování nedisponuje, resp. v případě fyzické osoby již adresou uvedenou v informačním systému evidence obyvatel nedisponuje, nelze mu písemnost řádně doručit, resp. nemůže nastat fikce doručení.²⁷ I když je tedy možné využít institut náhradního doručení u rozsudku pro zmeškání, neznamená to automaticky, že bude možné rozsudek pro zmeškání vydat, jelikož ne vždy bude moci nastat fikce doručení.

Jestliže je předvolání k jednání spolu s žalobou doručeno na základě fikce doručení, je třeba dle Ústavního soudu při vydávání rozsudku pro zmeškání „*postupovat mimořádně obezřetně a zkoumat, zda skutečně byly vyčerpány všechny možnosti, jak žalovaného zastihnout.*“²⁸ Soud tak sice může i při doručení fikcí vydat rozsudek pro zmeškání, avšak měl by postupovat s mimořádnou opatrností a vyhodnotit, zda je vhodné v tomto případě rozsudek pro zmeškání opravdu vydat.

3.1.3. Problematické aspekty doručování předvolání a žaloby

Soudy při své činnosti spojené s vydáváním rozsudku pro zmeškání narazily na několik sporných otázek týkajících se doručování a následného vydání rozsudku pro zmeškání.

Z pohledu možnosti vydat rozsudek pro zmeškání je důležité, aby předvolání k jednání obsahovalo poučení o tom, že může být v nepřítomnosti účastníka rozhodnuto rozsudkem pro zmeškání. Je však zároveň důležité uvést, že toto poučení musí obsahovat předvolání i v případě, že je účastník předvoláván opětovně, a to např. z důvodu, že původně naplánované jednání neproběhlo, jinak nelze na tomto odročeném jednání vydat rozsudek pro zmeškání.²⁹ Od výše uvedeného je však třeba odlišit situaci, kdy soud rozhodne o odročení jednání až v rámci

²⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2013, sp. zn. III. ÚS 272/13.

²⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10.

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4085/2016.

samotného jednání, neboť rozsudek pro zmeškání lze vydat pouze na prvním jednání ve věci. V takovém případě tedy na dalším (odročeném) jednání rozsudek pro zmeškání vydat nelze.³⁰ S uvedeným názorem však někteří autoři nesouhlasí, když dle nich odročení jednání kvůli nesplnění předpokladů pro vydání rozsudku pro zmeškání nebrání jeho vydání na dalším jednání.³¹ Je tak třeba soudu doporučit, aby přede dnem, na který nařídil jednání, zkontroloval, zda jsou splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání, tedy zejména zkontroloval, zda se povedlo žalovanému doručit (minimálně fikcí) předvolání spolu s žalobou. Jinak hrozí, že nebude moci na jednání vydat rozsudek pro zmeškání, jednání bude muset odročit a na dalším jednání již nebude mít možnost rozsudek pro zmeškání vydat.

Rozsudek pro zmeškání lze vydat dále jen v případě, že předvolání, které obsahuje poučení o možnosti vydání rozsudku pro zmeškání, je doručeno nejen účastníkovi řízení, ale je třeba ho doručit také jeho zástupci s plnou mocí pro celé řízení.³² Toto pravidlo by se mohlo zdát nadbytečné, avšak je třeba si uvědomit, že ne vždy musí být účastník řízení zastoupen v tomto řízení advokátem. Je proto nutné z důvodu zachování práva na spravedlivý proces doporučit uvedené pravidlo dodržovat. Pokud však soudu dojde oznámení o převzetí zastoupení spolu s plnou mocí až po odeslání předvolání spolu s žalobou, nemá soud povinnost zasílat předvolání s poučením a žalobou rovněž tomuto zástupci, jelikož dle názoru Nejvyššího soudu je v tomto případě věcí žalovaného, aby svého zástupce seznámil se stavem řízení.³³

Tím, jak postupovat v případě změny žaloby, se ve své judikatuře zabýval Nejvyšší soud. Stanovil, že rozsudek pro zmeškání nelze vydat, jestliže změna žaloby byla provedena až na samotném jednání, na druhou stranu je však možné rozsudek pro zmeškání vydat v případě, že na jednání dojde k částečnému zpětvzetí žaloby.³⁴ Z uvedeného vyplývá, přičemž komentářová literatura toto podporuje,³⁵ že rozsudek pro zmeškání lze vydat v případě, že ke změně žaloby dojde před prvním jednáním. V tomto případě je však třeba, aby soud doručil usnesení o změně žaloby žalovanému ještě před jednáním, na kterém bude vynesena rozsudek pro zmeškání.

---

³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 1999, sp. zn. 20 Cdo 1046/99, shodně též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 30 Cdo 122/2014.

³¹ JIRSA in JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* op. cit., s. 488.

³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2000, sp. zn. 20 Cdo 935/2000.

³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 11. 2007, sp. zn. 28 Cdo 4511/2007.

³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 247/2001.

³⁵ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* op. cit., s. 98.

3.2. Nedostavení se bez důvodné a včasné omluvy

Dalším požadavkem pro vydání rozsudku pro zmeškání je, aby se žalovaný na jednání nedostavil bez důvodné a včasné omluvy. Při řešení problematiky omluvy lze mluvit o třech okruzích, které se s omluvou pojí, a to forma, důvodnost a včasnost omluvy. Na úvod je také třeba upozornit, že v případě omluvy jen jednoho z účastníků ve sporu, ve kterém vystupují žalovaní jako samostatní účastníci ve smyslu ustanovení § 91 odst. 1 o. s. ř., se vztahuje tato omluva pouze na dotčeného účastníka, a soud tedy může vydat rozsudek pro zmeškání u ostatních žalovaných.³⁶

3.2.1. Forma omluvy

První otázkou při řešení problematiky omluvy je forma, v jaké je třeba tuto omluvu doručit soudu. Nejjistější možností poskytuje zajisté podání, které je činěno ve formě podle ustanovení § 42 o. s. ř., tedy písemně v listinné či elektronické formě za využití veřejné datové sítě či telefaxu. V dnešní době jsou však využívány i jiné prostředky komunikace se soudy než pouze ty uvedené v ustanovení § 42 o. s. ř., přestože jde o výčet taxativní³⁷ (zejména omluva sdělená telefonicky či zasláná e-mailem).

K telefonické omluvě se několikrát vyjádřil Nejvyšší soud, když stanovil, že ustanovení § 42 o. s. ř. obsahuje sice výčet taxativní, avšak ten se týká pouze podání, jejichž účinky nejsou dokončeny již samotným dojitím soudu (např. žaloba). V případě omluvy je však tento úkon dokončen již samotným dojitím do dispoziční sféry soudu. Z tohoto důvodu Nejvyšší soud určil, že u těchto druhů podání lze využít i jiné způsoby doručení (např. právě telefonicky) než pouze ty uvedené v ustanovení § 42 o. s. ř. Při omlouvání z jednání telefonicky je však třeba mít na zřeteli, že by soud mohl telefonickou omluvu odmítnout (část odůvodnění: *„Je-li obsah telefonického hovoru veden způsobem, jenž ve volajícím nevyvolává žádné pochybnosti o tom, že soud jeho omluvu přijal, to jest akceptoval ji v uvedené formě (aniž by odtud současně plynulo, že ji má za včasnou a důvodnou), nemůže být takto uskutečněná omluva soudem pomínuta jen proto, že jde o omluvu telefonickou.“*³⁸).

³⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1050/2000.

³⁷ JIRSA, J. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář, Kniha I. § 1 – 78g občanského soudního řádu*. op. cit. s. 305.

³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2068/98, potvrzeno v plenárním stanovisku ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. PlsN 1/2015, zveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 1/2017.

Dalším rizikem telefonické omluvy je zachycení jejího obsahu. Jestliže účastník (popř. jeho zástupce) zvolil k oznámení omluvy telefonickou formu, musí počítat se zvýšeným rizikem toho, že bude obsah jeho sdělení zachycen v pozměněné formě, přičemž v tom případě musí sám účastník/zástupce prokazovat skutečný obsah sdělení soudu, což však u telefonické omluvy nepůjde tak snadno jako např. u písemné omluvy³⁹ zaslané do datové schránky, příp. e-mailem.

Se soudem lze komunikovat prostým elektronickým podáním (tedy e-mailem bez ověřeného podpisu), tedy právě zaslat omluvu. Ve většině případů nebude třeba toto podání doplňovat o originál, neboť ten je nutno předkládat pouze u podání dle ustanovení § 42 odst. 2, příp. stanoví-li tak předseda senátu.⁴⁰

Omluva je navíc dle výše zmíněného stanoviska Nejvyššího soudu takovým podáním, které lze podat i v jiné formě než pouze té stanovené zákonem, pokud je soudem přijato. Dle Šulákové omluva dokonce vůbec není podáním ve smyslu ustanovení § 42 o. s. ř.,⁴¹ z čehož lze vyvodit, že dle autorky lze omluvu podat v jakékoliv formě dle ustanovení § 41 odst. 1 o. s. ř., což potvrzují i někteří další autoři.⁴² Na druhou stranu se objevují i opačné názory, podle kterých je omluva podáním ve smyslu ustanovení § 42 odst. 1 o. s. ř., zároveň však připouštějí možnost oznámení omluvy soudu i jiným způsobem.⁴³

3.2.2. Důvodnost omluvy

Další otázkou při řešení problematiky omluvy je její důvodnost. V tomto případě se nedá z povahy věci jednoznačně určit, co lze považovat za důvodnou omluvu a co již nikoliv. Soudy tak musí v každém jednotlivém případě posoudit důvodnost omluvy a na základě vlastního úsudku rozhodnout, zda důvod omluvy přijímají. V případě, že soud důvod omluvy nepřijme, měl by o tomto svém rozhodnutí účastníka řízení vyrozumět, i když to není jeho povinností, účastník řízení by si měl tedy ve svém vlastním zájmu ověřit, zda soud shledal jeho omluvu důvodnou.⁴⁴

³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2907/99.

⁴⁰ SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář*. op. cit. s. 214.

⁴¹ ŠULÁKOVÁ in LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§1 – 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. op. cit. s. 169.

⁴² JIRSA, PAEKO, VANČUROVÁ in JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář, Kniha I. § 1 – 78g občanského soudního řádu*. op. cit. s. 306.

⁴³ DRÁPAL in DRÁPAL, L. a kol. *Občanský soudní řád: komentář. Kniha I.* Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1052. ISBN 978-80-7400-107-9.

⁴⁴ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. op. cit., s. 489.

Dle názoru Nejvyššího soudu⁴⁵ je důvodná taková omluva, která obsahuje skutečnosti, jež mohou zapříčinit neúčast účastníka řízení na jednání a jako takové jsou způsobilé omluvit jeho neúčast. Zároveň dle Nejvyššího soudu není třeba důvody omluvy nijak dokládat, jelikož dle jeho názoru tuto povinnost ustanovení § 153b odst. 1 o. s. ř. nestanoví. V případě pochybností, zda je omluva důvodná, si může soud podklady dokládající důvod omluvy od účastníka vyžádat. Musí tak však učinit ještě před vydáním rozsudku pro zmeškání, neboť pro rozsudek je rozhodující stav v době jeho vyhlášení. Pokud by tedy soud například zjistil, že důvody omluvy byly nepravdivé, až po vydání rozsudku, nemůže k nim již přihlížet.⁴⁶

V případě, že soudu přijde omluva účastníka řízení, příp. jeho zástupce, s tím, že se omlouvá z jednání z důvodu časové kolize s jiným soudním jednáním, není tato omluva sama o sobě důvodná. Omlouvající je povinen v takovém případě doložit „*konkrétní údaje o tom, proč se nemůže jednání zúčastnit, zejména jaké jiné jednání mu brání v účasti (v jaké věci a u jakého soudu), kdy se o něm dozvěděl (že k němu byl předvolán dříve než k jednání, z něhož se omlouvá) a že časovou kolizi více jednání již nebylo možné vyřešit jinak (např. substitucí).*“⁴⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že v rozdílných případech se přistupuje různě k tomu, zda je třeba důvodnost omluvy dokládat, či nikoli. Např. v případě omluvy z důvodu nemoci stačí doložit potvrzení prokazující nemoc až na vyzvání soudu, avšak v případě kolize s jiným soudním jednáním je třeba již v omluvě jasně specifikovat všechny potřebné údaje v souladu s výše uvedeným usnesením Nejvyššího soudu. Celkově je však důvodnost omluvy velmi kazuistickou záležitostí, kterou bude třeba posuzovat v každém jednotlivém řízení, neboť co by v jednom řízení bylo přijato jako důvodná omluva, v jiném by mohlo být považováno za obstrukční jednání, kterému by již nebyla poskytnuta ochrana.⁴⁸

3.2.3. Včasnost omluvy

Poslední otázkou při řešení omluvy je její včasnost. Obecně lze uvést, že za včasnou omluvu se považuje taková omluva, která dorazila do dispoziční sféry soudu před zahájením jednání.⁴⁹ Objevují se dokonce i takové názory, dle nichž by za včasnou omluvu mohla být považována i taková omluva, která byla doručena soudu před vyhlášením rozsudku, tedy až po

⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2056/2000.

⁴⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2002, sp. zn. 29 Odo 205/2001.

⁴⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2002, sp. zn. 29 Cdo 3063/2000.

⁴⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3358/2007.

⁴⁹ DAVID, L. a kol. *Občanský soudní řád: komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009, s. 682. ISBN 978-80-7357-460-4.

zahájení jednání.⁵⁰ Z uvedeného plyne, že by soudy měly přijímat všechny omluvy, i ty obdržené jen několik minut před zahájením jednání, v určitých případech i ty došlé po zahájení jednání a před vynesáním rozsudku pro zmeškání. Uvedené pravidlo je však třeba brát s rezervou, neboť co by mohlo být považováno za včasnou omluvu, je relativní a posuzuje se případ od případu.⁵¹

Jako příklad lze uvést náleží Ústavního soudu, ve kterém je uvedeno, že: „...nelze omluvu z jednání spojenou se žádostí o odročení jednání podanou telefonicky 35 minut před zahájením jednání považovat za podanou včas. Na druhou stranu je nutné vždy přistupovat k závěrům o té které skutečnosti s přihlédnutím k okolnostem daného případu. Je přirozené, že důležité překážky, které brání účastníkům řízení či jejich zástupcům v účasti na jednání, mohou nastat náhle a neočekávaně, a to i v době, která je vzhledem k termínu jednání soudu bezprostřední.“⁵² Bude tak vždy na soudu, aby na základě důvodů omluvy a období, kdy dorazila tato omluva soudu, posoudil, zda ji považuje za včasnou, či nikoliv. Lze si představit situaci, kdy účastník řízení zašle soudu omluvu z jednání den předem, kdy jako důvod uvede dlouhodobě plánovanou dovolenou. V uvedeném případě lze pochopit, že soud takovou omluvu označí jako opožděnou a nepřijme ji.

Dále je třeba upozornit na výše uvedenou skutečnost, že omluva nabývá účinků vůči soudu jejím dojitím do dispoziční sféry soudu. Účastník řízení by tak měl být opatrný, když zasílá omluvu soudu pomocí provozovatele poštovních služeb, neboť je zde riziko, že omluva soudu nedorazí včas.⁵³

3.3. První jednání ve věci

Dalším formálním požadavkem pro to, aby mohl být rozsudek pro zmeškání vydán, je požadavek, aby se žalovaný nedostavil na první jednání, které se ve věci konalo. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek pro zmeškání nelze vydat na přípravném jednání ve smyslu ustanovení § 114c o. s. ř. V případě zmeškání přípravného jednání je za splnění ostatních podmínek žalovaný sankcionován vydáním kontumačního rozsudku pro uznání dle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř.

Jednáním ve věci samé se rozumí jednání dle ustanovení § 115 a násl. o. s. ř., tedy takové jednání, na kterém lze rozhodnout o věci samé.

⁵⁰ SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář*. op. cit., s. 648.

⁵¹ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu*. op. cit., s. 137.

⁵² Nález Ústavního soudu ze dne 7. 11. 2002, sp. zn. II. ÚS 102/03.

⁵³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 2. 2014, sp. zn. III. ÚS 166/14.

Vydání rozsudku pro zmeškání nebrání, bylo-li ve věci nařízeno a proběhlo přípravné jednání, na které se žalovaný dostavil. Dle Jirsy dokonce vydání nebrání jak přípravné jednání, tak ani předchozí jednání účastníků o smíru, příp. přerušování řízení na žádost účastníků dle ustanovení § 110 o. s. ř.⁵⁴ V takovém případě by však měl soud postupovat při vydávání rozsudku pro zmeškání opatrně, nikoliv mechanicky, neboť by v takovém případě mohlo být porušeno právo žalovaného na spravedlivý proces (viz kapitola 3.7.).

Z formulace „*první jednání, které se ve věci konalo*“ vyplývá, že rozsudek pro zmeškání lze vydat pouze na jednání, které nebylo zrušeno, odročeno a skutečně proběhlo. Rozsudek pro zmeškání lze vydat pouze na prvním jednání, nelze jej tedy vydat na jednání, kterému předcházelo již jiné jednání, i když toto bylo ihned po jeho zahájení odročeno, neboť i v takovém případě se jedná dle judikatury o proběhlé jednání ve věci.⁵⁵

3.4. Ve kterých řízeních lze vydat kontumační rozsudek

Jak je již uvedeno výše, rozsudek pro zmeškání lze vydat pouze v řízeních, ve kterých se žalovaný mj. nedostavil na první jednání ve věci, byly splněny požadavky na doručení žaloby a předvolání spolu s poučením o možnosti vydat rozsudek pro zmeškání nejméně deset dnů přede dnem konání jednání a žalovaný musel být o následcích svého nedostavení se poučen.

Okruh řízení, ve kterých lze vydat rozsudek pro zmeškání, je dále omezen samotným ustanovením § 153b, konkrétně jeho třetím odstavcem, dle něž je možné vydat rozsudek pro zmeškání pouze v řízeních, ve kterých lze uzavřít smír a zároveň nebudou tímto rozhodnutím zakládány, měněny nebo rušeny právní poměry mezi účastníky.

3.4.1. Uzavření smíru

Soudní smír nelze dle ustanovení § 99 odst. 1 o. s. ř. uzavřít v těch řízeních, u kterých to nepřipouští povaha věci. Nejedná se tedy o taxativní výčet druhů řízení, v nichž nelze uzavřít smír, vždy se bude muset posuzovat povaha věci v daném konkrétním případě. Povahou věci se rozumí věc, kterou mohou účastníci řízení dle hmotného práva sami disponovat. Soudní smír tedy nepůjde uzavřít ve věcech, ve kterých lze zahájit řízení i bez návrhu, dále ve věcech osobního stavu a nakonec také ve věcech, v nichž hmotné právo zakazuje upravení vzájemných vztahů dohodou.⁵⁶ Dále nelze uzavřít takový soudní smír, který by byl v rozporu s právními

⁵⁴ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* op. cit., s. 488.

⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 30 Cdo 122/2014.

⁵⁶ DRÁPAL, L. a kol. *Občanský soudní řád: komentář. Kniha I.* op. cit., s. 641.

předpisy. Toto kritérium je soud povinen zkoumat při schvalování soudního smíru. Dohoda účastníků, resp. soudní smír, je v rozporu s právními předpisy, jestliže „a) je z hlediska obecných požadavků kladených na právní úkony [nyní právní jednání – ustanovení § 545 a násl. OZ] (...) neplatná; z tohoto pohledu je v rozporu s právními předpisy i takový smír, který nebyl učiněn určitě a srozumitelně (...) b) se přičí kogentním ustanovením zákona nebo je obchází.“⁵⁷ Z výše uvedeného pro potřeby rozsudku pro zmeškání vyplývá, že nelze vydat rozsudek pro zmeškání v případě, že by nárok žalobce byl neurčitý, nesrozumitelný nebo v rozporu s kogentními ustanoveními právních předpisů, ani nemůže být rozsudkem pro zmeškání přiznán nárok, který by byl *in fraudem legis*.

Na druhou stranu lze uzavřít soudní smír i v případě, že jsou jeho obsahem tzv. inominátní smlouvy. Dále lze soudní smír uzavřít ohledně právních vztahů týkajících se věcných práv, ne pouze práv závazkových.⁵⁸ U rozsudku pro zmeškání to znamená, že žalobce může žalovat i to, co není upraveno v OZ či jiných právních předpisech, stále si však bude muset dávat pozor, zda by jeho návrhem nebylo sledováno vydání konstitutivního rozhodnutí, neboť v takovém případě nelze rozsudek pro zmeškání vydat.

3.4.2. Deklaratorní rozhodnutí

Pro rozsudek pro zmeškání je velice důležité dokázat rozlišit, zda se žalobou sleduje vydání konstitutivního nebo deklaratorního rozhodnutí. Soud by měl již na začátku řízení toto posoudit a podle toho se rozhodnout, jakou procesní strategii zvolí. Pokud totiž bude sledováno vydání konstitutivního rozhodnutí, může soud postupovat cestou směřující k vydání rozsudku pro uznání, neboť u rozsudku pro uznání není soud omezen pouze na vydání rozhodnutí deklaratorní povahy, jak je tomu u rozsudku pro zmeškání.⁵⁹

I když by se mohlo zdát, že je toto pravidlo jasné, není vždy jednoduché určit, zda se jedná o rozhodnutí deklaratorní či konstitutivní. Konstitutivní rozhodnutí je takové rozhodnutí, které zakládá, mění či ruší právní vztahy. Tedy stává se z něj právní skutečnost ve smyslu hmotného práva, přičemž jej lze vydat pouze v případě, že jeho vydání vyžadují předpisy hmotného práva.⁶⁰ Naopak deklaratorní rozhodnutí pouze prohlašují, zda tu nějaký právní vztah je, nebo není. Pomoc při rozlišování druhu rozhodnutí může poskytnout posouzení stavu právních vztahů z pohledu hmotného práva před a po vydání rozhodnutí. V případě, že je právní

⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2006, sp. zn. 30 Cdo 641/2005.

⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2007, sp. zn. 22 Cdo 5170/2007.

⁵⁹ Viz omezení v ustanovení § 153a odst. 2 o.s.ř., které omezuje možnost vydání rozsudku pro uznání na okruh věcí, ve kterých lze uzavřít smír.

⁶⁰ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*, op. cit. s. 265, 266.

vztah na základě rozhodnutí změněn, jedná se o rozhodnutí konstitutivní, naopak jestliže právní vztah zůstává nezměněn, jedná se o rozhodnutí deklaratorní.⁶¹

Dalším vodítkem pro rozlišování konstitutivního a deklaratorního rozhodnutí je okamžik, ke kterému rozhodnutí váže své účinky. U konstitutivního rozhodnutí se jedná o účinky *ex nunc*, tedy od okamžiku nabytí právní moci daného rozhodnutí, naopak u deklaratorního rozhodnutí nastávají účinky *ex tunc*, tedy od okamžiku, kdy nastala původní skutečnost, které se deklaratorní rozhodnutí týká.⁶²

Závěrem je však třeba upozornit na to, že i deklaratorní rozhodnutí v sobě obsahuje konstitutivní aspekt, který: „*je spatřován v tom, že po jeho vydání dochází vždy k určité nové situaci, i když jde o deklaraci předprocesního stavu; tato nová situace (označována též jako judikátní právo) spočívá minimálně v tom, že jsou odstraněny sporné okolnosti a že nárok se stává vynutitelným (mohou však zde být i jiné změny, např. rozložení již splatného plnění na jednotlivé splátky).*“⁶³

3.5. Návrh žalobce

Jako nejméně problematický pro vydání rozsudku při zmeškání se jeví požadavek, že se žalobce musí na jednání dostavit a navrhnout vydání rozsudku pro zmeškání. I když je v ustanovení § 153b odst. 1 jasně stanoveno, že kontumační rozsudek lze vydat v případě, „*(...) navrhne-li to žalobce, který se dostavil k jednání*“, někteří žalobci přesto zkoušejí toto ustanovení obejít a soudům zasílají žaloby, ve kterých uvádí, že souhlasí s vydáním rozsudku pro zmeškání bez jejich přítomnosti.⁶⁴ Tento postup je však s ohledem na výše uvedené chybný a soudy by takovým návrhům neměly vyhovovat, případně by měly vyžadovat, aby byl tento požadavek zopakován při jednání.

V případě, že by se o vydání rozsudku pro zmeškání v jeho nepřítomnosti žalobce přece jen pokusil, měl by soud řízení přerušit podle ustanovení § 110 o. s. ř. Jestliže ani jedna strana nepodá návrh na pokračování v řízení do jednoho roku, řízení bude soudem zastaveno.

---

⁶¹ KVAPIL, F. *Konstitutivní rozhodnutí v civilním řízení se zaměřením na změnu či zrušení závazku v důsledku podstatné změny okolností* [online]. Praha, 2019. Diplomová práce Vedoucí práce Tomáš Holčápek, s. 4 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/195761>

⁶² DVOŘÁK, J., J. ŠVESTKA a M. ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné. 2., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 212. ISBN 978-80-7552-187-3.

⁶³ WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací*, op. cit. s. 265, 266.

⁶⁴ RYCHTÁŘOVÁ, M. a H. JANDOVÁ. Předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání, aneb o nás a bez nás. In: *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 24. 1. 2019 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/predpoklady-pro-vydani-rozsudku-pro-zmeskani-aneb-o-nas-a-bez-nas>

3.6. Tvrzení žalobce

Vedle výše uvedených formálních požadavků, které musí být splněny, aby bylo možno vydat rozsudek pro zmeškání, je třeba uvést i požadavky na tvrzení žalobce, jež sice nejsou uvedeny v ustanovení § 153b odst. 1 o. s. ř., avšak postupně byly vyvozeny judikaturou.

V ustanovení § 153b odst. 1 o. s. ř. je zavedena domněnka tzv. nespornosti skutečností tvrzených v žalobě, na základě kterých může soud vydat rozsudek pro zmeškání. Z uvedeného vyplývá, že soud nemusí automaticky při nepřítomnosti žalovaného rozsudek pro zmeškání vydat, nýbrž pouze to, že soud tato tvrzení žalobce bere za zjištěná a nemusí tak ohledně nich provádět dokazování.⁶⁵

„Při splnění ostatních předpokladů pro vydání rozsudku pro zmeškání se omezuje právní posouzení věci soudem prvního stupně v zásadě jen na to, zda by vydáním rozsudku nedošlo ke vzniku, změně nebo zrušení právního poměru mezi účastníky a na závěr, že nejde o věc, v níž nelze uzavřít nebo schválit smír. Právní posouzení tkví i v úvaze, zda na základě žalobních tvrzení, která se pro zmeškání žalovaného stala nespornými, lze výrokem rozsudku přiznat právě to plnění, kterého se žalobce v žalobě domáhá.“⁶⁶

Aby soud mohl na základě tvrzení žalobce vydat rozsudek pro zmeškání, musí nárok žalobce, který uplatňuje u soudu, mít podporu v jeho tvrzeních, o něž svůj nárok opírá. V případě, že žalobce v žalobě neuvádí dostatečná tvrzení pro svůj nárok, nemůže soud rozhodnout rozsudkem pro zmeškání ani v případě, že jsou splněny ostatní podmínky pro jeho vydání.⁶⁷

Jako příklad lze uvést případ žaloby na zaplacení pohledávky, kdy je třeba, aby žalobce v žalobě uvedl tvrzení, na základě kterých lze usoudit, že žalovaná pohledávka je již po splatnosti. V opačném případě nelze o žalobě rozhodnout rozsudkem pro zmeškání.⁶⁸

---

⁶⁵ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* op. cit., s. 491.

⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1547/99.

⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2272/2000.

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. 33 Odo 1352/2004.

V judikatuře Nejvyššího soudu lze najít rozpor řešení otázky, zda lze vydat částečný rozsudek pro zmeškání v případě, že tvrzení žalobce odůvodňují pouze část tvrzeného nároku. V jednom svém rozhodnutí Nejvyšší soud uvedl: „*Jelikož nelze rozsudkem pro zmeškání rozhodnout jen o části požadovaného plnění (např. jen o požadované jistině pohledávky nebo jen o části požadovaného úroku z prodlení), nelze v posuzované věci přihlídnout ani ke skutečnosti, že žalovaná částka se stala splatnou nejpozději okamžikem doručení žaloby žalované (srov. ustanovení § 153b o. s. ř. arg. a contrario).*“⁶⁹ Naopak v jiném svém pozdějším rozhodnutí Nejvyšší soud uvedl: „*K námitce dovolatele, že není možné rozhodnout pro zmeškání žalovaného jen o části předmětu řízení, je nutno uvést, že v případě, že v žalobě absentují tvrzení žalobkyně o skutkových okolnostech týkajících se celého předmětu řízení, není dle § 153b odst. 1 o. s. ř. vyloučeno vydat rozsudek pro zmeškání a rozhodnout jen o části předmětu řízení, pokud ze skutkového děje vyličeného v žalobě vyplývá oprávněnost této části žalobou požadovaného plnění (...).*“⁷⁰ Z výše uvedených rozhodnutí se lze přiklonit spíše k druhému z nich, neboť ani za použití argumentace *a contrario* nevyplývá z ustanovení § 153b o. s. ř. nemožnost vydat pouze částečný rozsudek pro zmeškání pro tu část nároku, která má oporu v tvrzeních žalobce. Naopak ve spojení s ustanovením § 152 odst. 2 věta druhá o. s. ř. lze vyvodit, že v zájmu procesní ekonomie je výhodnější rozhodnout o části nároku, která má opodstatnění v tvrzeních žalobce, rozsudkem pro zmeškání a o zbytku nároku později rozhodnout klasickým rozsudkem.

V odstavcích výše je uvedeno, že soud může rozhodnout rozsudkem pro zmeškání v případě, že nárok žalobce vyplývá z jeho tvrzení uvedených v žalobě. Povaha rozsudku pro zmeškání znemožňuje provádění a hodnocení důkazů. Tento závěr má pro žalobce tu výhodu, že nemusí v žalobě označovat či předkládat jakékoliv důkazy.⁷¹ Daný přístup však obsahuje riziko v okamžiku, kdy bude žalovaný aktivní a bude se procesně bránit. V tomto případě by měl být žalobce připraven do konce přípravného jednání, případně prvního jednání ve věci, eventuálně ve lhůtě poskytnuté soudem, dodatečně označit důkazy na podporu svých tvrzení, neboť poté již nastanou účinky koncentrace řízení dle ustanovení § 118b odst. 1 o. s. ř. a žalobce bude v situaci důkazní nouze.

Rozsudek pro zmeškání však klade určité nároky i na soud, který sice nemusí na jednání provádět důkazy, na druhou stranu, pokud tyto důkazy provede, nesmí je v rozsudku hodnotit

---

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. 33 Odo 1352/2004.

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2397/2007.

⁷¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1547/99.

a ani na jejich základě rozhodnout,⁷² z čehož vyplývá, že musí rozhodovat pouze na základě tvrzení žalobce. Pokud soud vydá rozsudek pro zmeškání, pak má tento rozsudek dle ustanovení § 157 odst. 3 o. s. ř. obsahovat pouze předmět řízení a stručné vyložení důvodů, pro které byl rozsudek pro zmeškání vydán, tedy zejména zda byly splněny podmínky pro jeho vydání. Ústavní soud dále dovodil, že pod pojem „podmínky pro jeho vydání“, spadá kromě zhodnocení splnění podmínek také navíc alespoň stručné právní posouzení věci, tedy první kvalifikace nároku.⁷³ V případě, že by i přes výše uvedené soud důkazy provedl a na jejich základě rozhodl, resp. rozhodl na základě skutkového stavu z těchto důkazů zjištěných, a předmětný rozsudek by označil za rozsudek pro zmeškání, nejedná se o rozsudek pro zmeškání, nýbrž o klasický rozsudek a žalovaný není mj. omezen pouze na odvolací důvod uvedený v ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř.⁷⁴ Na druhou stranu není nutné, aby byl rozsudek pro zmeškání takto označen v záhlaví v případě, že je z odůvodnění patrné, že předmětný rozsudek je rozsudkem pro zmeškání.⁷⁵

3.7. Vhodnost vydání kontumačního rozsudku

Poslední kritériem pro posouzení možnosti vydání rozsudku je klíčové slovo „může“ v ustanovení § 153b odst. 1 o. s. ř., které značí, že je pouze na úvaze soudu, zda rozsudek pro zmeškání vydá, či nikoli. Toto je další rozdíl oproti rozsudku pro uznání, který soud musí při splnění všech ostatních požadavků vydat.⁷⁶

Právě slovo „může“ ponechává soudu prostor pro vlastní hodnocení, zda je vhodné rozsudek pro zmeškání vydat. Soud se může rozhodnout, že rozsudek pro zmeškání nevydá a bude postupovat v řízení klasickou cestou. Nelze tak souhlasit s názory některých autorů, že v případě splnění ostatních podmínek má soud povinnost kontumační rozsudek vydat.⁷⁷

K institutu rozsudku pro zmeškání se již několikrát vyjádřil Ústavní soud, který k němu přistupuje značně rezervovaně, neboť dle jeho názoru se jedná o formální institut, jenž může být v určitých případech projevem přepjatého formalismu, avšak je v rozporu s ustanovením § 1 a 3 o. s. ř., tedy právem na spravedlivou ochranu, a funkcí soudnictví, kterou je záruka spravedlnosti

⁷² Tamtéž.

⁷³ Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08.

⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1197/99.

⁷⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. 23 Cdo 5116/2008.

⁷⁶ Srov. ustanovení § 153a odst. 3.

⁷⁷ Např. WINTEROVÁ, A. Rozsudek pro zmeškání, rozsudek pro uznání. *Právní praxe* [online]. 1993, č. 10. LIT2724CZ [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/7/2724/1/2>, dále také MRUZEK, K. Problematika výkladu „může“ v ustanovení § 153b odst. 1 OSŘ. *Právní rozhledy* [online]. 2004, č. 4, s. 150 [cit. 2020-05-05]. ISSN 1210-6410. Dostupné z <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembqgrpxa4s7grpxgzrguya&groupIndex=1&rowIndex=0>

a práva. Ústavní soud dále uvedl, že by soudy neměly vydávat rozsudky pro zmeškání automaticky při splnění ostatních podmínek, naopak by měly zohledňovat předchozí aktivitu žalovaného, přičemž rozsudek pro zmeškání by měly vydávat pouze v těch případech, kdy je zřejmé, že žalovaný nemá zájem se řízení účastnit.⁷⁸

Dále Ústavní soud stanovil několik materiálních podmínek, které mají sloužit obecným soudům jako jakási příručka či návod pro to, zda je v daném případě vhodné rozsudek pro zmeškání vydat. Mezi tyto podmínky řadí Ústavní soud zejména absenci aktivity žalovaného, dále rozlišování při jednání mezi zmeškáním a pouhým zpožděním (tedy že se žalovaný dostaví pouze několik minut po zahájení jednání), akceptování omluvy a zamezení zneužití práva.⁷⁹

Na druhou stranu lze vyzorovat benevolentnější přístup ze strany Nejvyššího soudu k možnosti vydání rozsudku pro zmeškání i přes předchozí aktivitu žalovaného. Dle jeho názoru vydání rozsudku pro zmeškání nebrání, když žalovaný před prvním jednáním ve věci se soudem komunikoval, „*vznášel námitky proti skutkovým tvrzením obsaženým v žalobě a na podporu své skutkové verze případu nabízel soudu důkazy*“, neboť dle něj procesní aktivita žalovaného není v ustanovení § 153b o. s. ř. uvedena jako překážka vydání rozsudku pro zmeškání.⁸⁰

S uvedeným názorem Nejvyššího soudu souhlasí i některá komentářová literatura, která uvádí, že rozsudek pro zmeškání lze vydat i v případě, že se žalovaný před prvním jednáním ve věci písemně vyjádřil, příp. se dokonce dostavil na přípravné jednání.⁸¹

Z výše uvedených názorů lze vyzorovat, že Nejvyšší soud zastává benevolentnější přístup k vydávání rozsudku pro zmeškání než Ústavní soud, který naopak zastává názor, že rozsudek pro zmeškání by se měl vydávat pouze v těch nejjasnějších případech, kdy je zřejmé, že je žalovaný neaktivní a nemá v úmyslu se na řízení podílet.

Lze se přiklonit spíše k názoru Ústavního soudu, neboť rozsudek pro zmeškání značně omezuje právo na spravedlivý proces zakotvené mj. v čl. 36 a násl. LZPS, přičemž rozsudek pro zmeškání je značně formální institut. Soudy by měly rozsudky pro zmeškání vydávat pouze v těch nejjasnějších případech a neměly by k nim přistupovat ryze mechanicky, kdy je vydají při splnění pouze formálních podmínek uvedených v o. s. ř.

---

⁷⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 2656/12, dále srov. nález Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2921/13.

⁷⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10.

⁸⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. 23 Cdo 216/2008.

⁸¹ DRÁPAL in DRÁPAL, L. a kol. *Občanský soudní řád: komentář. Kniha I.* op. cit., s. 1051.

4. Obrana proti rozsudku pro zmeškání

Jelikož rozsudek pro zmeškání je značně specifickým rozhodnutím soudu, jsou tomu uzpůsobeny i opravné prostředky, které o. s. ř. poskytuje. Za opravný prostředek *sui generis* lze považovat návrh na zrušení rozsudku při zmeškání prvního jednání ve věci z omluvitelných důvodů uvedený v ustanovení § 153b odst. 4 o. s. ř. Dále jsou pro rozsudek pro zmeškání specificky upravené důvody pro podání odvolání. Dle ustanovení § 205b o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř. lze proti rozsudku pro zmeškání podat odvolání pouze z důvodu, že nebyly splněny podmínky pro jeho vydání, o návrhu rozhodoval věcně nepřislušný soud, rozhodnutí vydal vyloučený soudce nebo soud nebyl správně obsazen.

Přestože by se mohlo zdát, že jsou si výše uvedené instituty podobné, jedná se o relativně samostatné možnosti obrany proti rozsudku pro zmeškání a je třeba pozorně rozeznat, který institut při obraně použít a jak jej odůvodnit. Návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání pro omluvitelný důvod zmeškání vychází z předpokladu správnosti rozsudku, tedy že byly splněny všechny předpoklady pro jeho vydání, avšak žalovaný se z omluvitelných důvodů, které mu nemohly být objektivně předem známy, na jednání nedostavil, přičemž mu tyto důvody zabránily se včas omluvit.⁸² Naopak odvoláním se napadá rozsudek pro zmeškání proto, že nebyl splněn některý z předpokladů pro jeho vydání.

Žalovaný samozřejmě nemusí podat návrh na zrušení i odvolání současně, je pouze na něm, zda využije oba instituty nebo pouze jeden z nich. V každém případě by si ale měl dát pozor, zda použil ten správný institut a ten také správně odůvodnil.

Závěrem je však důležité uvést, že pokud žalovaný namítá, že jednání zmeškal z omluvitelných důvodů, ale proti rozsudku pro zmeškání podá pouze odvolání, Ústavní soud posoudí ústavní stížnost, kterou případně žalovaný podá, jako nepřijatelnou, jelikož nevyčerpal všechny procesní prostředky k ochraně svých práv.⁸³

Z ostatních opravných prostředků stojí za zmínku ještě obnova řízení, neboť i u tohoto opravného prostředku je jeho úprava v případech rozsudku pro zmeškání mírně odlišná, protože dle ustanovení § 228 odst. 2 o. s. ř. lze žalobou na obnovení řízení při vydání rozsudku pro zmeškání napadnout toto rozhodnutí pouze z důvodů, které se vztahují na předpoklady pro jeho vydání.

---

⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 1998, sp. zn. 21 Cdo 1334/98.

⁸³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 5. 1998, sp. zn. I. ÚS 444/97.

Uvedené ve stručnosti znamená, že lze napadat rozsudek pro zmeškání pouze z důvodu, že se účastník dozvěděl nové skutečnosti, které svědčí o tom, že nebyly splněny podmínky pro vydání předmětného rozsudku pro zmeškání.

4.1. Návrh na zrušení rozsudku při zmeškání z omluvitelných důvodů a porovnání s rozsudkem pro uznání

Návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání se podává u soudu, který napadený rozsudek vydal, a je nutno jej podat do doby, než rozsudek nabude právní moci. Tento soud také zároveň o návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání sám rozhoduje.

Obecně lze za omluvitelný důvod zmeškání považovat pouze to, že se na straně žalovaného objevila taková překážka, která žalovanému objektivně bránila se jednání účastnit a svou nepřítomnost předem omluvit. Tato překážka však může být způsobena i samotným žalovaným, hlavním kritériem je, zda je překážka způsobilá omluvit nepřítomnost žalovaného. Na rozdíl od včasné omluvy však již bude muset žalovaný v tomto případě důvod zmeškání prokazovat.⁸⁴

I když žalovaný zmeškal jednání z důvodů, které mu objektivně znemožňovaly dostavit se, soud rozsudek pro zmeškání nezruší, jestliže byly žalovanému tyto důvody známy již před nařízeným jednáním a nic mu objektivně nebránilo v tom, aby svou neúčast předem omluvil.⁸⁵ To se v dnešní době bude vztahovat na většinu případů, jelikož téměř vždy bude možné se se soudem spojit telefonicky a svou nepřítomnost omluvit (např. z důvodu dopravních komplikací), naopak si lze jako omluvitelný důvod představit náhlé zhoršení zdravotního stavu či autonehodu, která se stala při cestě na jednání u soudu. Soud by měl v každém případě „... pečlivě uvážit, zda důvod zmeškání, stejně tak jako časový rozsah zmeškání žalovaného při prvním jednání, jsou omluvitelné. Při rozhodování o případném vydání rozsudku pro zmeškání, resp. při rozhodování o návrhu žalovaného na zrušení rozsudku pro zmeškání by měl soud vzít v úvahu rovněž předchozí procesní aktivitu žalovaného, tedy zda se vyjádřil k podané žalobě, zda navrhl důkazy ke své obraně atd. Soud by měl v každém jednotlivém případě přihlídnout rovněž k povaze předmětu sporu.“⁸⁶

---

⁸⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2041/2000.

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. 23 Cdo 2130/2014.

⁸⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2785/07.

Je důležité uvést, že proti usnesení, kterým prvostupňový soud rozsudek pro zmeškání zrušil, je možné podat odvolání, což poskytuje žalobci i žalovanému možnost domáhat se změny tohoto usnesení v případě, že soud např. špatně posoudí důvody pro zmeškání žalovaného.⁸⁷ Je však třeba uvést, že proti usnesení odvolacího soudu, kterým tento změnil rozhodnutí prvostupňového soudu tak, že změnil usnesení, kterým byl zrušen rozsudek pro zmeškání, na zamítavé, nelze podat dovolání k Nejvyššímu soudu.⁸⁸

Jak je uvedeno výše, návrh na zrušení rozsudku při zmeškání z omluvitelných důvodů je ojedinělý institut, který by se mohl uplatnit i u tzv. kontumačního rozsudku pro uznání vydaného na přípravném jednání dle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 114c odst. 6 o. s. ř., příp. vydaného po odeslání tzv. kvalifikované výzvy dle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 114b odst. 5 o. s. ř.

Je otázkou, proč u dvou relativně podobných rozsudků, které jsou založeny na zmeškání žalovaného, zavedl zákonodárce možnost zrušit rozsudek při zmeškání z omluvitelných důvodů jen při vydávání rozsudku pro zmeškání. Vydání kontumačního rozsudku pro uznání při zmeškání přípravného jednání, příp. po zaslání tzv. kvalifikované výzvy, je pro žalovaného mnohem horší než vydání rozsudku pro zmeškání na prvním jednání ve věci, neboť u kontumačního rozsudku pro uznání má žalovaný jako jedinou možnost obrany odvolání, a to pouze z důvodů, které jsou uvedeny v ustanovení § 205b o. s. ř.⁸⁹ Další tvrdost kontumačního rozsudku pro uznání lze spatřovat v samotném uznání na základě fikce, jelikož při vydávání rozsudku pro uznání na základě fikce soud rozsudek musí vydat, k čemuž se váže i další rozdíl, a to že soud nemůže posoudit tvrzení žalobce a kontumační rozsudek pro uznání vydá i v případě, že by byla tvrzení nedostatečná.⁹⁰

4.2. Odvolání

V případě odvolání proti rozsudku pro zmeškání není odvolatel dle ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř. limitován omezením v tzv. bagatelních sporech, může tedy podat odvolání i proti rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o plnění nepřevyšujícím 10 000 Kč. Toto odstranění omezení

⁸⁷ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 3. 2017, sp. zn. 13 VSOL 26/2017.

⁸⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 1447/2010.

⁸⁹ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* op. cit., s. 243, 244.

⁹⁰ WINTEROVÁ, A. Civilní soudní řízení opět jinak. *Právní zpravodaj* [online]. 2008, č. 12, s. 14 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgbpxa4s7hbpxgzty4q&groupIndex=0&rowIndex=0>

poskytuje žalovanému možnost, jak se bránit vůči rozsudku pro zmeškání i v případech, kdy by v klasickém řízení tuto možnost neměl.

Odvolací důvody proti rozsudku pro zmeškání stanoví o. s. ř. v ustanovení § 205b ve spojení s ustanovením § 205 odst. 2 písm. a), tedy zda byly splněny podmínky řízení, dále zda nerozhodoval věcně nepřislušný soud, zda rozhodnutí nevydal vyloučený soudce nebo soud nebyl správně obsazen a nakonec že nebyly splněny podmínky pro vydání rozsudku pro zmeškání. Odvolací soud zkoumá to, zda byly splněny všechny podmínky pro vydání rozsudku pro zmeškání (tedy zda byla řádně doručena žaloba spolu s předvoláním a poučením, žalovaný se nedostavil bez důvodné a včasné omluvy atd.). Odvolatel zároveň není dle ustanovení § 205a písm. a) o. s. ř. omezen tzv. zákazem novot v případě, že rozsudek pro zmeškání napadá pro některý z důvodů dle ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

Odvolání lze také podat v případě, že žalovaný zaslal soudu předem omluvu, avšak soud tuto omluvu nepřijal jako důvodnou. V takovém případě nelze rozsudek pro zmeškání napadat návrhem na zrušení, kdy by prvostupňový soud sám přezkoumal důvodnost a včasnost takové omluvy, ale odvoláním, kdy odvolací soud přezkoumá, zda nebyla omluva přeci jen důvodná a včasná. Dojde-li k závěru, že tomu tak opravdu je, rozsudek pro zmeškání zruší, neboť nebyly splněny podmínky pro jeho vydání.⁹¹

Odvolací soud může o odvolání v případě, že byl zároveň podán návrh na zrušení rozsudku při zmeškání z omluvitelných důvodů, rozhodnout pouze poté, co prvostupňový soud rozhodl usnesením o daném návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání.⁹²

---

⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 33 Odo 753/2002, souhlasně také usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 4. 2000 sp. zn. 5 Cmo 275/2000.

⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1910/2000.

5. Komparace se slovenskou právní úpravou

V následující části této diplomové práce bude porovnána úprava kontumačního rozsudku v českém právním řádu s úpravou slovenskou, neboť na Slovensku byly úspěšně dokončeny práce na třech nových zákonech, které nahradily slovenskou verzi o. s. ř. Těmito zákony jsou zákon č. 160/2015 Z. z., civilní sporový poriadok, dále zákon č. 161/2015 Z. z., civilní mimosporový poriadok (obdoba českého zákona č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních), a nakonec zákon č. 162/2015 Z. z., správný súdny poriadok (obdoba českého zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní).

Rozsudek pro zmeškání je upraven v c. s. p. v části druhé (jednání v první instanci) v druhé hlavě (předběžné projednání sporu⁹³) v ustanovení § 172 a dále také v části třetí (zvláštní procesní postupy), první hlavě (zkrácená řízení a zkrácená rozhodnutí), třetím dílu (rozsudek pro zmeškání), konkrétně v ustanoveních § 273 až 281, z čehož je patrné, že slovenská právní úprava rozsudku pro zmeškání je značně rozsáhlejší a obsahuje také instituty, které český o. s. ř. nezná. Rozsudek pro zmeškání v c. s. p. lze rozdělit do několika kategorií, a to podle procesního stádia na (i) rozsudek pro zmeškání vydaný na předběžném projednání sporu, (ii) rozsudek pro zmeškání vydaný ve stádiu řízení před jednáním konaným ve věci samé a (iii) rozsudek pro zmeškání vydaný přímo na jednání. Dále lze slovenský rozsudek pro zmeškání dělit podle toho, v čí neprospěch je vydán, tedy (i) rozsudek pro zmeškání žalovaného a (ii) rozsudek pro zmeškání žalobce. Závěrem lze slovenský rozsudek pro zmeškání dělit dle toho, zda se jedná o rozsudek (i) vydaný z vlastní iniciativy soudu nebo (ii) na návrh účastníka.⁹⁴

Společným znakem všech rozsudků pro zmeškání ve slovenské právní úpravě je omezení okruhu řízení, ve kterých lze rozsudek pro zmeškání vydat, neboť jej lze vydat pouze v řízeních o žalobě podle ustanovení § 137 písm. a) c. s. p., tedy v řízeních o splnění povinnosti (tj. žalobě, „*kerá odpovídá subjektivnímu právu žalobce na dare, facere, omittere, pati*“⁹⁵), a dále je jeho vydání omezeno z pohledu subjektů, k tomu podrobněji viz níže kapitola 5.5.

⁹³ V originále „predbežné pojednanie sporu“.

⁹⁴ ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok: komentár*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1002. ISBN 9788074006296.

⁹⁵ SEDLÁČEK, M. *Kontumační rozsudek – analýza, komparace a náměty ke koncepci budoucí úpravy*. op. cit. [cit. 2020-06-21.]

5.1. Přípravné jednání a rozsudek pro zmeškání

Slovenský c. s. p. jako první upravuje v ustanovení § 172 možnost vydání rozsudku pro zmeškání na předběžném projednání sporu. Předběžné projednání sporu lze zhruba přirovnat k přípravnému jednání ve smyslu ustanovení § 114c o. s. ř. Jelikož slovenská verze o. s. ř. institut přípravného jednání do nahrazení této verze novým c. s. p. neobsahovala, je předběžné projednání sporu pro slovenské procesní právo institutem novým. Cílem předběžného projednání sporu je zjistit, zda jsou splněny procesní podmínky pro vedení řízení, dále by se měl soud v rámci předběžného projednání pokusit o smírné řešení sporu, pokud je to možné a účelné, případně může doporučit, aby se strany pokusily dosáhnout smíru mediací. Jestliže se nepodaří spor vyřešit smírně, soud postupuje dále tak, že uloží stranám takové povinnosti, aby bylo možné dosáhnout účelu řízení, tedy zejména povinnosti týkající se přípravy jednání. Soud dále stanoví, která skutková tvrzení jsou mezi stranami sporná a která nesporná, zároveň určí, které důkazy provede a které nikoli. Závěrem soud provede předběžné právní posouzení věci a sdělí předpokládaný termín jednání.

Hlavním cílem a smyslem institutu předběžného projednání sporu je zrychlení a zefektivnění řízení. Jeho další výhodou má být zamezení vydávání tzv. překvapivých rozhodnutí.⁹⁶

Možnost vydat rozsudek pro zmeškání na předběžném projednání sporu představuje následek nedostavení se jedné z procesních stran. C. s. p. totiž umožňuje i na předběžném projednání sporu vydat jak rozsudek pro zmeškání žalovaného, tak rozsudek pro zmeškání žalobce. U obou rozsudků je stanoveno několik podmínek, které musí být splněny, aby mohl být rozsudek pro zmeškání vydán, zejména že se strana nedostavila bez omluvy a vážného důvodu na jednání, přestože byla řádně a včas předvolána a byl dodržen postup dle ustanovení § 167 c. s. p., tedy že soud mj. doručil žalovanému do vlastních rukou žalobu spolu s přílohami.

Je však třeba uvést, že výše uvedená možnost vydání rozsudku pro zmeškání neplatí, pokud jsou zde dány podmínky pro zastavení řízení, odmítnutí žaloby nebo její zamítnutí. O zastavení řízení půjde zejména v případě, kdy dle ustanovení § 9 c. s. p. věc nebo spor nespadá do pravomoci slovenských soudů. Dále se řízení zastaví dle ustanovení § 62 c. s. p. v případě, že jedna ze stran nemá procesní subjektivitu. Na druhou stranu by však mohl být rozsudek pro

---

⁹⁶ NR SR. Důvodová zpráva k zákonu č. 160/2015 Z.z., civilní sporový poriadok. Parlamentní tisk č. 1333 ve volebním období 2012 – 2016. Zvláštní část k § 164 – 166. [online] [cit. 2020-06-21] Dostupné z <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=1333>

zmeškání žalovaného vydán i v případě, kdy měla být věc projednána před rozhodčím soudem, neboť pokud je zde dána pravomoc rozhodčího soudu, soud řízení zastaví dle ustanovení § 6 a násl. c. s. p. pouze v případě, že žalovaný vznesl námitku při prvním procesním úkonu. Lze si tak představit situaci, kdy je mezi stranami řízení sjednána rozhodčí smlouva, avšak žalovaný není v řízení aktivní a soud vydá rozsudek pro zmeškání. Odmítnutí žaloby je upraveno v ustanovení § 129 c. s. p., dle kterého soud návrh ve věci samé odmítne v případě, že není zřejmé, čeho se návrh týká, co jím žalobce sleduje, nebo se jedná o návrh neúplný nebo nesrozumitelný.

Jak lze vyčíst z výše uvedeného, slovenská úprava následků nedostavení se jedné ze stran je značně odlišná oproti úpravě české. Česká právní úprava stanoví, že v případě nedostavení se žalovaného na přípravné jednání je žalovaný za splnění ostatních podmínek sankcionován tím, že nastoupí fikce uznání nároku, který je vůči němu uplatňován, přičemž soud následně rozhodne tzv. kontumačním rozsudkem pro uznání.⁹⁷ Na druhou stranu v případě nedostavení se žalobce za současného splnění ostatních podmínek soud pouze rozhodne tak, že řízení zastaví.

Z daného je patrné, že obě právní úpravy jsou si relativně podobné v oblasti zmeškání přípravného jednání (či jeho slovenské obdoby) žalovaným. Hlavní rozdíl lze spatřovat v tom, že slovenské soudy při zmeškání vydávají rozsudek pro zmeškání, zatímco české soudy vydávají tzv. kontumační rozsudky pro uznání. I když by se na první pohled mohlo zdát, že se jedná o nepatrný rozdíl, má tento rozdíl podstatné důsledky v oblasti obrany žalovaného, neboť v případě slovenského rozsudku pro zmeškání může žalovaný i v tomto případě podat návrh na zrušení rozsudku v případě, že zmeškal jednání z omluvitelného důvodu. Na druhou stranu v případě kontumačního rozsudku pro uznání se může žalovaný bránit pouze odvoláním z důvodů uvedených v ustanovení § 205b o. s. ř.⁹⁸ (v literatuře se objevují i opačné názory, dle kterých lze podat návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání jednání z omluvitelných důvodů ve smyslu ustanovení § 153b odst. 4⁹⁹), což lze považovat za podstatnou nevýhodu.

Na druhou stranu jsou v dané oblasti obě právní úpravy odlišné v úpravě následků zmeškání žalobcem. Zatímco ve slovenské úpravě má žalobce obdobné postavení v oblasti důsledků nedostavení se na jednání jako žalovaný, v české úpravě je naopak zakotvena určitá nerovnost, neboť v případě nedostavení se žalobce soud pouze zastaví řízení. Uvedená úprava

⁹⁷ Pokud zde ovšem nejsou dány předpoklady pro zastavení řízení nebo odmítnutí žaloby, viz § 114c o. s. ř. odst. 6.

⁹⁸ JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu.* op. cit., s. 244.

⁹⁹ SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář.* op. cit. s. 489.

značně znevýhodňuje žalovaného, neboť žalovaný může po nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení podat žalobu znovu, přičemž ho předchozí řízení nijak neomezuje. Lze tak těžko mluvit o nějaké významnější sankci, na druhou stranu situace žalovaného je v případě jeho zmeškání dosti svízelná, neboť se musí aktivně bránit kontumačnímu rozsudku pro uznání, kdy je navíc omezen pouze na odvolací důvody uvedené v ustanovení § 205b o. s. ř. Lze tedy shrnout, že slovenská právní úprava zmeškání předběžného projednání sporu zaručuje větší rovnost stran, neboť zmeškání žalovaného i žalobce sankcionuje stejně. Naopak česká právní úprava vytváří značnou nerovnost účastníků, kdy podstatně shovívavěji sankcionuje zmeškání žalobce.

5.2. Rozsudek pro zmeškání žalovaného

Dalším druhem rozsudku pro zmeškání, který c. s. p. upravuje, je rozsudek pro zmeškání žalovaného vydaný před jednáním dle ustanovení § 273 c. s. p. Dle tohoto ustanovení může soud vydat rozsudek pro zmeškání žalovaného, kterým žalobě vyhová, bez nařízení jednání. Tak může soud učinit v případě, že žalovaného usnesením vyzval k tomu, aby se k žalobě písemně vyjádřil a uvedl na svou obranu rozhodující skutečnosti, a zároveň připojil listiny a označil důkazy, kterých se ve svém vyjádření dovolává. Soud však musí žalovaného poučit o možnosti vydat rozsudek pro zmeškání v případě, že se žalovaný v určené lhůtě nevyjádří. Předmětné usnesení musí být samozřejmě doručeno žalovanému do vlastních rukou. Z uvedeného vyplývá, že slovenský soud má možnost zvolit na začátku sporu v případě pasivity žalovaného dvě cesty, kterými řízení povede. Zaprvé může postupovat klasickým postupem, tedy nařídí jednání a pokračuje v řízení. Zadruhé, neboť v tomto případě záleží pouze na jeho úvaze, může soud rozhodnout, že je vhodné v zájmu procesní ekonomie vydat rozsudek pro zmeškání, kdy v případě splnění všech podmínek může vydat rozsudek pro zmeškání ještě před samotným jednáním.¹⁰⁰

Uvedená možnost vydání rozsudku pro zmeškání je podobná české právní úpravě kontumačního rozsudku pro uznání dle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř., avšak ve slovenské právní úpravě nemusí soud dokonce ani nařizovat jednání, aby rozsudek pro zmeškání žalovaného vydal. Na druhou stranu se ve slovenské úpravě uplatní úvaha soudu, oproti českému kontumačnímu rozsudku pro uznání, neboť u toho soud při splnění ostatních požadavků musí rozsudek vydat. Naopak při vydávání slovenského rozsudku pro zmeškání před jednáním je jeho

---

¹⁰⁰ Tamtéž

vydání fakultativní, soud tak není vázán tím, zda jeho vydání navrhne žalobce.¹⁰¹ Tento institut tedy může dobře posloužit ke zrychlení rozhodování soudů v případě, že je žalovaný v řízení pasivní, neboť soud nemusí ani nařizovat jednání a může dle svého uvážení vydat rozsudek pro zmeškání bez toho, aby ztrácel čas jednáním, na které se žalovaný nedostaví.

V ustanovení § 274 c. s. p. je upravena další možnost vydání rozsudku pro zmeškání žalovaného, a to na nařízeném jednání. Dle tohoto ustanovení soud vydá rozsudek pro zmeškání, pokud to navrhne žalobce, a zároveň jsou kumulativně splněny dvě podmínky:

- a) žalovaný se nedostavil na jednání, přestože na něj byl řádně a včas předvolán, přičemž musí být poučen o možnosti vydání kontumačního rozsudku v případě jeho absence;
- b) žalovaný svoji absenci včas neomluvil vážnými okolnostmi.

Uvedená úprava je podobná české úpravě, ale je možné zde nalézt několik významných rozdílů. V první řadě se zde neuplatní uvážení soudu, kdy na rozdíl od české právní úpravy v případě splnění ostatních podmínek soud musí rozsudek pro zmeškání vydat, pokud to žalobce navrhne.¹⁰² K uvedenému názoru se však staví rezervovaně Ústavní soud Slovenské republiky, dle kterého je uvedený přístup příliš formalistický, neboť může dojít k porušení práva na spravedlivý proces, zejména v případě, kdy již řízení trvá delší dobu, proběhlo již několik jednání a bylo provedeno rozsáhlé dokazování. Dle jeho názoru by tak soudy měly vždy pečlivě podle okolností zvážit, zda je vhodné rozsudek pro zmeškání v jednotlivých řízeních vydat. Ústavní soud Slovenské republiky se tak snaží zabránit čistě gramatickému výkladu kogentních ustanovení upravujících rozsudek pro zmeškání a přílišnému formalismu v řízení.¹⁰³ Dalším rozdílem je možnost vydání rozsudku pro zmeškání na kterémkoli jednání ve věci.¹⁰⁴ Soud tedy není omezen nutností vydat rozsudek pro zmeškání pouze na prvním jednání ve věci tak, jak je tomu v České republice.

5.3. Rozsudek pro zmeškání žalobce

Nakonec je v c. s. p. upraven institut, který v českém o. s. ř. nemá obdobu, tedy rozsudek pro zmeškání žalobce. Jeho úprava je obdobná úpravě vydávání rozsudku pro zmeškání

---

¹⁰¹ HORVÁTH, E., A. ANDRÁŠIOVÁ a S. HENČEKOVÁ. *Civilný sporový poriadok*. 2. dopl. a přeprac. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2018, s. 737. ISBN 978-80-8168-945.

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Bod 43. Usnesení Ústavního soudu Slovenské republiky ze dne 4. června 2019, č. j. I ÚS 233/2019-22.

¹⁰⁴ ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok: komentár*. op. cit., s. 1004.

žalovaného, avšak s podstatným rozdílem, kdy již z povahy věci není možné vydat rozsudek pro zmeškání žalobce bez nařízení jednání, neboť pro jeho vydání je třeba, aby byl účastník pasivní a k žalobě se nevyjádřil. Dle předmětné úpravy lze tedy vydat rozsudek pro zmeškání žalobce pouze na jednání, kdy podmínky pro jeho vydání jsou stejné jako u rozsudku pro zmeškání žalovaného. Lze tedy odkázat na popis vydávání rozsudku pro zmeškání žalovaného v předchozí kapitole.

5.4. Podmínky pro vydání rozsudku pro zmeškání

Jak je již několikrát zmíněno výše, při vydávání rozsudku pro zmeškání je třeba splnit několik podmínek.

První z nich je doručení určitých listin, jejichž druh se liší podle toho, jaký typ rozsudku pro zmeškání je vydáván. V případě vydání rozsudku pro zmeškání žalovaného na předběžném projednání sporu se jedná o žalobu, její přílohy a předvolání na předběžné projednání sporu, naopak v případě žalobce se z povahy věci doručuje pouze předvolání, příp. vyjádření žalovaného. V případě vydávání rozsudku pro zmeškání žalovaného mimo jednání doručuje soud usnesení, kterým uloží žalovanému povinnost vyjádřit se, uvést rozhodující skutečnosti na jeho obranu a připojit důkazy na prokázání těchto tvrzení. Je třeba uvést, že pokud by soud neměl zájem na vydání rozsudku pro zmeškání mimo jednání, nemusí mít výzva formu usnesení.¹⁰⁵ Nakonec v případě vydávání rozsudku pro zmeškání žalovaného i žalobce na jednání soud doručuje oběma účastníkům předvolání na jednání. Doručované výzvy a předvolání musí vždy obsahovat poučení o tom, že v případě nevyjádření se, resp. nedostavení se, hrozí účastníkovi možnost vydání rozsudku pro zmeškání v jeho neprospěch.

Všechny výše uvedené listiny je třeba doručit do vlastních rukou.¹⁰⁶ Doručování do vlastních rukou je v c. s. p. upraveno v ustanoveních § 105 a násl. Dle c. s. p. se na prvním místě doručuje tzv. krátkou cestou, tedy při jednání nebo jiném soudním úkonu. Což však v případě rozsudku pro zmeškání není možné využít.

Na druhém místě je doručování do elektronické schránky. Ve slovenském právním řádu je doručování do elektronické schránky upraveno ve zvláštním zákoně, a to v zákoně č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon

¹⁰⁵ HORVÁTH, E., A. ANDRÁŠIOVÁ a S. HENČEKOVÁ. *Civilný sporový poriadok*. op. cit, s. 515.

¹⁰⁶ Viz ustanovení § 167 odst. 1, § 169 odst. 2 a § 273 písm. c) c. s. p. Předvolání na jednání ve věci je upraveno v ustanovení § 178 c. s. p., které ovšem nestanovuje, že se má předvolání doručovat do vlastních rukou. Lze k tomu však dospět výkladem, neboť pokud se má doručovat do vlastních rukou předvolání na předběžné projednání sporu, tím spíše by se mělo doručovat do vlastních rukou předvolání na jednání ve věci samé.

o e-Governmente). Rozdíl oproti českému systému datových schránek lze vyzorovat v tom, že na Slovensku má elektronickou schránku každý, přičemž doručovat do nich lze pouze až poté, co si ji dotčený subjekt aktivuje, přičemž tato aktivace není povinná pouze u fyzických osob (podnikajících i nepodnikajících).¹⁰⁷ V případě, že má účastník řízení aktivovanou elektronickou schránku, je soud povinen doručovat mu písemnosti do této schránky. Datová zpráva je doručena až v okamžiku, kdy adresát potvrdí doručení zprávy ve formě elektronické doručanky. V tomto lze vyzorovat další rozdíl oproti české úpravě, dle které je zpráva doručena okamžikem přihlášení se do datové schránky. V případě, že adresát přijetí zprávy nepotvrdí, považuje se zpráva za doručenu uplynutím úložní lhůty, která činí 15 dní ode dne následujícího po dni, kdy nastalo uložení zprávy.¹⁰⁸

Až na posledním místě je doručování prostřednictvím doručujícího orgánu. Doručujícími orgány jsou poštovní podnik a soudní doručovatel, v určitých případech jimi mohou být ještě např. sbor vězeňské a justiční stráže, Ministerstvo zahraničních věcí a evropských záležitostí, soudní exekutor atd.¹⁰⁹ Adresou pro doručování je dle ustanovení § 106 odst. 1 c. s. p. u fyzické osoby adresa evidovaná v registru obyvatel nebo adresa pobytu cizince na území Slovenské republiky a v případě právnické osoby adresa sídla zapsaná v obchodním rejstříku nebo jiném veřejném rejstříku. C. s. p. také pamatuje na situaci, kdy fyzická osoba nemá adresu evidovanou v registru obyvatel. V takovém případě soud doručuje písemnosti dotčené osobě oznámením na úřední desce a webových stránkách příslušného soudu, přičemž písemnost se považuje za doručenu po 15 dnech od zveřejnění oznámení. V takovém případě nevadí, pokud se o tom dotčená osoba nedozvěděla. Tuto úpravu lze z pohledu rozsudku pro zmeškání považovat za důležitou, neboť je možné rozsudek pro zmeškání vydat i v případě, že fyzická osoba nemá adresu evidovanou v registru obyvatel.¹¹⁰

Doručování do vlastních rukou je upraveno v ustanovení § 111 c. s. p., dle tohoto ustanovení se písemnost určená do vlastních rukou doručuje tak, že adresát potvrdí její doručení na doručanku. Pokud adresát odmítne písemnost převzít, považuje se za doručenu dnem, kdy bylo její přijetí odepřeno.¹¹¹ V případě, že není možné písemnost doručit, vrací se písemnost soudu a považuje se za doručenu dnem, kdy se soudu vrátila. Tento způsob doručování klade na

---

¹⁰⁷ PETERKA, J. Datové schránky jsou už i na Slovensku. Jak se liší od těch českých? [online]. 13. 1. 2014 [cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/datove-schranky-jsou-uz-i-na-slovensku-ale-jine-nez-v-cr/>

¹⁰⁸ HORVÁTH, E., A. ANDRÁŠIOVÁ a S. HENČEKOVÁ. *Civilný sporový poriadok*. op. cit., s. 380, 381.

¹⁰⁹ Blíže viz ustanovení § 107 a 108 c.s.p.

¹¹⁰ K tomuto srov. v poměrech o. s. ř. náleží Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2013, sp. zn. III. ÚS 272/13, dle kterého nemá-li osoba adresu dle ustanovení § 46b o. s. ř., není možné ji doručit písemnost do vlastních rukou, resp. nemůže nastat fikce doručení.

¹¹¹ § 113 c. s. p.

účastníky řízení oproti české úpravě o něco vyšší nároky, neboť o. s. ř. dává možnost tzv. náhradního doručení, tedy vhození písemnosti do schránky po uplynutí lhůty k vyzvednutí.

C. s. p. obsahuje v ustanovení § 116 zvláštní úpravu v případě doručování žaloby fyzické osobě. Dle tohoto ustanovení má soud povinnost učinit veškeré potřebné kroky pro doručení žaloby, pokud se jí nedaří doručit na adresu podle ustanovení § 106 odst. 1 písm. a) c. s. p. Až v případě, že se soudu nepodaří výše uvedeným postupem doručit žalovanému žalobu, zveřejní oznámení o podané žalobě na úřední desce a webových stránkách příslušného soudu, kdy doručení nastává 15. dnem od zveřejnění. Toto zvláštní ustanovení reflektuje skutečnost, že se žalovaný o sporu zpravidla poprvé dozvídá až ze zaslané žaloby, z tohoto důvodu jsou na její doručování kladeny vyšší nároky.¹¹²

Dalším požadavkem je dodržení určité lhůty, která musí být zachována, aby mohl být rozsudek pro zmeškání vydán. V případě předvolání na předběžné projednání sporu a jednání ve věci je třeba, aby bylo předvolání stranám doručeno tak, aby měly zpravidla nejméně pět dní na přípravu.¹¹³ V případě usnesení, kterým soud vyzývá žalovaného, aby se k žalobě vyjádřil, určuje lhůtu k tomuto vyjádření soud.¹¹⁴

Dále je v případě rozsudku pro zmeškání žalovaného vydávaného mimo jednání samozřejmě nutné, aby se žalovaný ve stanovené lhůtě bez vážného důvodu k žalobě nevyjádřil. V případě, že je vydáván rozsudek pro zmeškání na předběžném projednání sporu, příp. na jednání ve věci, je nutné, aby se účastník daného jednání nezúčastnil a aby svou neúčast neomluvil včas a důvodně. Včasnost a důvodnost omluvy bude v každém jednotlivém řízení posuzována odlišně, např. pokud se účastník omluví v den jednání z důvodu, který mu byl znám již několik týdnů dopředu, nebo se bude odvolávat na důvody, které nebrání jeho účasti na jednání, nebude taková omluva bránit vydání rozsudku pro zmeškání.¹¹⁵

V případě vydávání rozsudku pro zmeškání na předběžném projednání sporu je také nutné posoudit, zda nejsou dány podmínky pro zastavení řízení, odmítnutí žaloby nebo její zamítnutí. Nakonec je nutné v případě vydávání rozsudku pro zmeškání na jednání ve věci, aby

---

¹¹² HORVÁTH, E., A. ANDRÁŠIOVÁ a S. HENČEKOVÁ. *Civilný sporový poriadok*. op. cit., s. 406.

¹¹³ § 178 odst. 2 c. s. p., které se použije i na předběžné projednání sporu, viz ustanovení § 168 odst. 2 c. s. p.

¹¹⁴ § 273 písm. a) c. s. p.

¹¹⁵ HORVÁTH, E., A. ANDRÁŠIOVÁ a S. HENČEKOVÁ. *Civilný sporový poriadok*. op. cit., s. 739.

dostavivší se účastník navrhl vydání rozsudku pro zmeškání, přičemž soud jej nesmí o této možnosti poučit, protože by jinak tohoto účastníka neoprávněně znevýhodnil.¹¹⁶

5.5. Řízení, ve kterých lze rozsudek pro zmeškání vydat

Jak je již uvedeno výše, c. s. p. omezuje okruh řízení, ve kterých lze vydat rozsudek pro zmeškání, a to pouze na řízení dle ustanovení § 137 písm. a) o žalobě o splnění povinnosti.

Novinkou jsou však omezení pro určité druhy řízení, kdy má jeden z účastníků postavení slabší strany. C. s. p. takto rozlišuje tři okruhy řízení, konkrétně se jedná o spotřebitelské spory, dále o antidiskriminační spory a nakonec o individuální pracovní spory. Slovenský zákonodárce touto úpravou do procesního práva promítá jeden ze základních principů práva, jehož cílem je zredukovat následky kontradiktorního sporu pro určitý okruh osob. Odůvodněnost dané úpravy spatřuje zákonodárce v „objektivní hmotněprávní i procesněprávní nerovnosti určitých subjektů práva, kterou musí soud kompenzovat zvláštními procesními postupy odlišnými od všeobecných procesních institutů sporného řízení, jinak by nebyl naplněn účel sporného řízení, kterým je spravedlivá a rychlá ochrana porušených nebo ohrožených subjektivních práv.“¹¹⁷

V případě spotřebitelských sporů c. s. p. stanoví v ustanovení § 299 odst. 1, že se úprava rozsudku pro zmeškání nepoužije, pokud by měl být rozsudek pro zmeškání vydán v neprospěch spotřebitele. Z uvedeného vyplývá, že nezáleží na tom, jestli je spotřebitel v konkrétním sporu žalovaným nebo žalobcem. Stejnou konstrukci využívá c. s. p. v případě individuálních pracovních sporů, kdy dle ustanovení § 321 c. s. p. se úprava rozsudku pro zmeškání nepoužije, pokud by byl vydán v neprospěch zaměstnance. Naopak v případě antidiskriminačních sporů zavádí c. s. p. v ustanovení § 313 konstrukci, dle které nelze použít úpravu o rozsudku pro zmeškání, pokud by tento byl vydán v neprospěch žalobce. Zákonodárce zde reflektuje skutečnost, že v případě antidiskriminačních sporů bude žalobcem vždy ten, kdo se domáhá ochrany před nerovným zacházením.¹¹⁸

Rozsudek pro zmeškání lze navíc vydat v případech, kdy nejde o samostatné společenství dle ustanovení § 76 c. s. p., pouze za situace, kdy podmínky pro jeho vydání splní všichni

¹¹⁶ ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok: komentár*. op. cit., s. 1003, 1004.

¹¹⁷ NR SR. Důvodová zpráva k zákonu č. 160/2015 Z.z., civilní sporový poriadok. Parlamentní tisk č. 1333 ve volebním období 2012 – 2016. Zvláštní část k druhé hlavě – spory s ochranou slabší strany. [online] [cit. 2020-06-21] Dostupné z <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=1333>

¹¹⁸ NR. SR. Důvodová zpráva k zákonu č. 160/2015 Z.z., civilní sporový poriadok. Parlamentní tisk č. 1333 ve volebním období 2012 – 2016. Zvláštní část k § 306. [online] [cit. 2020-06-21] Dostupné z <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=1333>

žalovaní nebo žalobci.¹¹⁹ Z uvedeného vyplývá, že částečný rozsudek pro zmeškání žalovaného nebo žalobce lze vydat v případě splnění podmínek některými účastníky, kteří tvoří samostatné společenství.

5.6. Obrana proti rozsudku pro zmeškání

C. s. p. poskytuje, stejně jako o. s. ř., dva, resp. tři nástroje, kterými se lze bránit proti rozsudku pro zmeškání. Prvním z nich je návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání, kdy c. s. p. obsahuje tuto úpravu zvláště pro rozsudek pro zmeškání vydaný v neprospěch žalovaného a rozsudek pro zmeškání vydaný v neprospěch žalobce.

Předmětná úprava návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání je v případě zmeškání žalovaného i žalobce podobná. Pouze v případě rozsudku pro zmeškání v neprospěch žalovaného upravuje také možnost dožadovat se jeho zrušení, pokud byl vydán mimo jednání, tedy po uplynutí lhůty k vyjádření dle ustanovení § 273 písm. a) c. s. p.

V případě podání návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání vydaného mimo jednání je žalovaný povinen podat tento návrh do 15 dní od okamžiku, kdy se o dotčeném rozsudku pro zmeškání dozvěděl, přičemž spolu s tímto návrhem musí také podat vyjádření k žalobě. Žalovaný je dále také povinen nejen důvody zmeškání tvrdit, nýbrž je také i prokázat, zároveň je pouze na úvaze soudu, zda tyto důvody přijme jako dostatečné a rozsudek pro zmeškání usnesením zruší.¹²⁰

Žalobce i žalovaný dále mohou podat návrh na zrušení rozsudku pro zmeškání v případě, že z omluvitelného důvodu zmeškali jednání, na kterém soud vyhlásil rozsudek pro zmeškání. Stejně jako v případě rozsudku pro zmeškání vydaného mimo jednání je i v tomto případě účastník povinen návrh na zrušení podat do 15 dnů od okamžiku, kdy se o rozsudku pro zmeškání dozvěděl. V návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání musí účastník tvrdit a zároveň prokázat takové skutečnosti, které „... *na straně žalovaného* [lze však vztáhnout i na případ rozsudku pro zmeškání žalobce] *nastaly neočekávaně, byly příčinou, že se nemohl na jednání dostavit, případně svou neúčast dopředu řádně omluvit. Za omluvitelný důvod není možné považovat okolnost, která žalovanému byla známa, resp. jeho právní zástupkyni (...), která mu*

¹¹⁹ SEDLÁČEK, M. *Kontumační rozsudek – analýza, komparace a náměty ke koncepci budoucí úpravy*. op. cit. [cit. 2020-06-21].

¹²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 28. února 2018, sp. zn. 5Obo/8/2018., [online] [cit. 2020-06-16], dostupné z https://www.nsud.sk/data/att/80024_subor.pdf

objektivně znemožňovala účast na jednání, avšak žádné objektivní okolnosti nebránily tomu, aby svou neúčast na jednání včas neomluvil.“¹²¹

Společně všem druhům návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání žalovaného i žalobce je, že se lze odvolat proti usnesení o zamítnutí tohoto návrhu dle ustanovení § 357 písm. h) c. s. p. Zde lze vyzorovat pravý opak oproti české úpravě, neboť o. s. ř. ve svém ustanovení § 202 vyjmenovává taxativně usnesení, proti kterým není odvolání přípustné. C. s. p. naopak v předmětném ustanovení vyjmenovává taxativně ustanovení, proti nimž lze podat odvolání, přičemž proti jakýmkoliv jiným usnesením není odvolání přípustné. I když je možné pochopit úmysl slovenského zákonodárce, aby bylo přesně stanoveno, proti kterým usnesením lze podat odvolání, je třeba se přiklonit spíše k české úpravě, neboť ta poskytuje účastníkovi širší možnost obrany v tom smyslu, že se tento může bránit i proti usnesením, která nejsou jmenovitě upravena v zákoně.

Dalším nástrojem, kterým se lze bránit rozsudku pro zmeškání, je odvolání, přičemž dle ustanovení § 355 odst. 1 c. s. p. lze podat odvolání proti rozsudku prvoinstančního soudu, pokud to zákon nevylučuje. Ve vztahu k rozsudku pro zmeškání je odvolatel omezen podle ustanovení § 356 písm. b) c. s. p. tak, že může odvolání proti rozsudku pro zmeškání podat pouze z důvodu, že nebyly splněny podmínky pro vydání takového rozhodnutí, uvedená úprava je tak do určité míry podobná české úpravě odvolání proti rozsudku pro zmeškání.

Posledním nástrojem, kterým lze dosáhnout zrušení rozsudku pro zmeškání, je obnova řízení. V případě obnovy řízení c. s. p. neobsahuje žádnou zvláštní úpravu týkající se rozsudku pro zmeškání, jak je tomu v o. s. ř., účastník tak není omezen pouze na důvody, které se vztahují na předpoklady vydání rozsudku pro zmeškání. Důvodem pro podání žaloby na obnovu řízení však zřejmě nebude důvod podle ustanovení § 397 písm. b) c. s. p., neboť v případě rozsudku pro zmeškání soud důkazy neprovádí, resp. na nich nesmí být rozsudek pro zmeškání založen.

5.7. Zhodnocení české a slovenské právní úpravy rozsudku pro zmeškání

Jak lze vyzorovat z všeho výše uvedeného, česká a slovenská úprava rozsudku pro zmeškání jsou značně odlišné, přičemž každá má určité výhody a nevýhody.

Slovenská úprava rozsudku pro zmeškání je dozajista flexibilnější, když umožňuje vydat rozsudek pro zmeškání jak na jednání ve věci, tak na předběžném projednání sporu, a dokonce

---

¹²¹ Usnesení Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 29. ledna 2020, sp. zn. 5Obdo/26/2019, [online] [cit. 2020-06-16], dostupné z https://www.nsud.sk/data/att/88508_subor.pdf

i mimo jednání. Slovenské soudy mají navíc možnost vydat rozsudek pro zmeškání žalovaného i žalobce, což zavádí značně rovnější postavení účastníků řízení oproti české úpravě, dle které lze vydat pouze rozsudek pro zmeškání žalovaného, a to pouze na prvním jednání ve věci, zatímco dle slovenské úpravy lze rozsudek pro zmeškání vydat i na pozdějším jednání ve věci.

Na druhou stranu jsou slovenské soudy omezené v případě vydávání rozsudku pro zmeškání na jednání ve věci, neboť v takovém případě jsou soudy při splnění ostatních předpokladů povinny rozsudek pro zmeškání vydat. Oproti tomu v případě českých soudů je jeho vydání pouze na jejich úvaze, přičemž mohou využít vlastního uvážení a zhodnocení, zda je vydání rozsudku pro zmeškání v daném případě vhodné. V tomto ohledu by bylo žádoucí tuto možnost poskytnout i slovenským soudům, zvláště v případě, kdy by měl být rozsudek pro zmeškání vydáván na pozdějším jednání ve věci, a nikoli na jednání prvním, neboť rozsudek pro zmeškání může být projevem přepjatého formalismu, ke kterému je třeba přistupovat opatrně. To vše zejména za situace, kdy je zřejmé, že má účastník zájem se řízení účastnit, neboť se účastnil předchozích jednání ve věci.

Slovenský zákonodárce zároveň zvolil vhodnější sankci v případě nedostavení se na předběžné projednání sporu, neboť v případě absence je vydáván rozsudek pro zmeškání žalovaného nebo žalobce, kdežto v případě zmeškání českého přípravného jednání žalovaným je vydáván kontumační rozsudek pro uznání. České soudy navíc nemají prostor pro uvážení při jeho vydávání a při splnění ostatních předpokladů jej musí vydat. Další nevýhodou české úpravy je nedůvodná absence možnosti podání návrhu na zrušení kontumačního rozsudku pro uznání, kdy je tímto velmi ztížena možnost obrany žalovaného. Česká konstrukce zmeškání přípravného jednání je navíc bezdůvodně značně nerovná v oblasti následků, kdy je výrazně benevolentnější ke zmeškání žalobce.

V oblasti úpravy podmínek, které musí být splněny, aby mohl být vydán rozsudek pro zmeškání, lze shrnout, že jsou si obě úpravy dosti podobné. Dle obou úprav je třeba účastníkovi doručit určité listiny s dostatečným předstihem, a to do vlastních rukou. Slovenská úprava je v případě doručování fyzickým osobám o něco přísnější, neboť neupravuje možnost vhození listin do schránky adresáta po uplynutí lhůty a neposkytuje tak adresátovi možnost, aby se s listinami seznámil jinak než z úřední desky a webových stránek soudu. V ostatních podmínkách, tedy nedostavení se bez důvodné a včasné omluvy, návrhu dostavivší se strany a možnostech obrany proti rozsudku pro zmeškání, s výjimkou jeho vydání na předběžném projednání sporu, resp. přípravném jednání, jsou úpravy téměř totožné.

Rozdílně je upraven okruh řízení, ve kterých je možné rozsudek pro zmeškání vydat, přičemž dle o. s. ř. lze rozsudek pro zmeškání vydat v řízeních, kde se vydává deklaratorní rozhodnutí a ve kterých by bylo možné uzavřít smír. Na druhou stranu dle c. s. p. je možné rozsudek pro zmeškání vydat pouze ve sporech o splnění povinnosti.

Lze tak shrnout, že z celkového pohledu se jeví jako lepší úprava ta slovenská, neboť přijímá modernější pojetí rozsudku pro zmeškání, která zakotvuje větší rovnost účastníků řízení a zároveň poskytuje soudům více nástrojů v případě, že jsou účastníci pasivní či je nelze kontaktovat.

6. Úvahy de lege ferenda

I když je rozsudek pro zmeškání osvědčeným institutem, který pomáhá zrychlit řízení a odlehčit soudy, bylo by vhodné provést jeho novelizaci, neboť za téměř třicet let jeho aplikace se ukázaly jeho silné i slabé stránky.

V první řadě by bylo vhodné nahradit kontumační rozsudek pro uznání vydaný na přípravném jednání¹²² nebo po zaslání tzv. kvalifikované výzvy¹²³ rozsudkem pro zmeškání, protože v případě rozsudku pro zmeškání soud rozhoduje na základě tvrzení žalobce a jsou tak na žalobce kladeny alespoň určité minimální požadavky. Oproti tomu v případě kontumačního rozsudku pro uznání nastává fikce uznání nároku a žalobce tento svůj nárok nemusí ani opírat o tvrzení. V souvislosti s těmito kontumačními rozsudky by bylo také vhodné přidat možnost podat návrh na jejich zrušení při zmeškání z omluvitelných důvodů, zároveň změnit přístup k jejich vydávání tak, aby bylo na úvaze soudu, zda je vydá, a nakonec zavést přísnější sankci při zmeškání přípravného jednání žalobcem, aby se vyrovnala pozice účastníků.

Kromě změny úpravy zmeškání přípravného jednání a nevyjádření se ve lhůtě určené tzv. kvalifikovanou výzvou, by bylo vhodné také poupravit možnost vydávání rozsudku pro zmeškání na jednání ve věci. V první řadě by se měla zavést možnost vydat rozsudek pro zmeškání v případě zmeškání jednání žalobcem, což by vyrovnalo postavení účastníků. Další možnou změnu úpravy by si zasloužila otázka, na kterém jednání je možné rozsudek pro zmeškání vydat. I když by se mohla z pohledu zásady rychlosti a hospodárnosti řízení zdát jako lákavá alternativa možnost vydání rozsudku pro zmeškání na dalším, nejen prvním jednání, jak je tomu v c. s. p., je třeba k takové úpravě přistupovat značně opatrně, neboť rozsudek pro zmeškání by měl být vydáván pouze v těch případech, kdy je zřejmé, že účastník nemá zájem se řízení účastnit. Za vhodnou úpravu by se dala považovat taková úprava, dle které by bylo možné vydat rozsudek pro zmeškání na dalším jednání v případě, že bylo první jednání ve věci odročeno např. z důvodu, že se účastník nedostavil.

Český zákonodárce by se také mohl inspirovat ve slovenské úpravě v oblasti ochrany slabší strany a omezit možnost vydávání rozsudku pro zmeškání v těch případech, kdy je druhou stranou spotřebitel, zaměstnanec nebo ten, kdo se domáhá ochrany před diskriminací.

---

¹²² Ustanovení § 114c odst. 6 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 153a o. s. ř.

¹²³ Ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 153a o. s. ř.

Celkově lze shrnout, že i když úprava následků zmeškání funguje, nedá se říct, že by byla perfektní. Je zde mnoho oblastí, jež by se daly vylepšit, a zůstává tak otázkou, proč za téměř třicet let, po které je možnost vydání rozsudku pro zmeškání v o. s. ř. zakotvena, nebyla provedena novelizace, jež by tento osvědčený institut zdokonalila. Přeci jen by se mohlo jednat o změnu několika málo ustanovení, což by nebylo nijak zvlášť legislativně náročné.

Problematika rozsudku pro zmeškání je řešena také ve věcném návrhu nového civilního řádu soudního.¹²⁴ Věcný záměr v první řadě opouští výše kritizovanou fikci uznání nároku a následného vydání kontumačního rozsudku pro zmeškání ve prospěch rozsudku pro zmeškání. Dle navrhované úpravy by mělo být možné vydat rozsudek pro zmeškání žalovaného v případě, že se tento včas nevyjádří k žalobě. Dále by mělo být možné vydat rozsudek pro zmeškání žalovaného i žalobce v případě, že se druhá strana nedostaví na přípravné jednání, příp. první jednání ve věci v případě, že se nekonalo přípravné jednání. Ve všech výše uvedených případech je třeba, aby vydání rozsudku pro zmeškání navrhl žalobce, přičemž se v případě zmeškání žalovaného uplatní nevyvratitelná domněnka pravdivosti žalobních tvrzení. Zároveň se neuplatní uvážení soudu, který bude za splnění ostatních podmínek povinen rozsudek pro zmeškání vydat.

Věcný záměr také upravuje situaci, kdy strana, která zmeškala, nepodala návrh na vydání rozsudku pro zmeškání, ale místo toho uvedla nová skutková tvrzení. V takovém případě je třeba s těmito tvrzeními seznámit protistranu a řízení se vrací zpět do okamžiku před zmeškáním. Z uvedeného vyplývá, že nová skutková tvrzení nebrání pozdějšímu vydání rozsudku pro zmeškání. Věcný záměr zároveň explicitně stanovuje, že v případě, kdy se strana zúčastnila přípravného jednání, není možné na jednání ve věci podat návrh na vydání rozsudku pro zmeškání v případě, že se daná strana nedostavila.

Ve vztahu k opravným prostředkům věcný záměr využívá obecnou úpravu navrácení v předešlý stav namísto zvláštní úpravy návrhu na zrušení rozsudku pro zmeškání při zmeškání z omluvitelných důvodů. Hlavními rozdíly oproti současné úpravě jsou lhůty, kdy dle věcného záměru lze podat návrh na navrácení v předešlý stav do 15 dnů po odpadnutí překážky, avšak nejpozději do šesti měsíců ode dne zmeškání. Dále také možnost soudu uložit straně, která se domohla navrácení v předešlý stav, náhradu nákladů, které byly tímto navrácením způsobeny protistraně, a dále náhradu nákladů řízení, které bylo kvůli navrácení učiněno irrelevantním. Zároveň nejsou ve věcném záměru nijak zvlášť upraveny, resp. omezeny odvolací důvody.

---

¹²⁴ Ministerstvo spravedlnosti ČR. Věcný záměr civilního řádu soudního. *Justice.cz* [online]. © 2017 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>

I když se jedná zatím pouze o věcný záměr, který, pokud vůbec bude přijat, dozná zajisté ještě mnoho změn. V současné podobě lze říct, že se jedná o výrazný posun oproti současné úpravě, kdy je ve věcném záměru správně upraveno mnoho oblastí, které jsou v současné době kritizovány. Jako příklad lze uvést absenci úvahy soudu, zda je v předmětném řízení vhodné rozsudek pro zmeškání vydat. Na druhou stranu lze pochválit omezení možnosti vydat rozsudek pro zmeškání nejpozději na prvním jednání ve věci.

Závěr

Cíle této diplomové práce byly tři, a to provést analýzu současné právní úpravy podmínek pro vydání rozsudku pro zmeškání, jak je zachycena v ustanovení § 153b o. s. ř., dále rozebrání nástrojů, které o. s. ř. poskytuje žalovanému k obraně vůči rozsudku pro zmeškání, a nakonec porovnání tohoto institutu s novou úpravou rozsudku pro zmeškání ve slovenském c. s. p. V práci je pro dosažení cílů pracováno s právními předpisy, odbornou literaturou, on-line zdroji a relevantní judikaturou.

V první kapitole práce je zběžně popsána současná úprava rozsudku pro zmeškání tak, aby si mohl čtenář utvořit představu, co bude rozebíráno v následujících kapitolách.

Následně se tato práce ve druhé kapitole zabývá historickým vývojem institutu rozsudku pro zmeškání na českém území, přičemž je popsána úprava, která na českém území platila v období od 1. 1. 1898 do 31. 12. 1950. Dále je v této kapitole objasněno, z jakých důvodů nebyl rozsudek pro zmeškání součástí českého právního řádu v období komunistického režimu. Nakonec je v této kapitole popsáno znovuzavedení rozsudku pro zmeškání do českého právního řádu a jeho následné novelizace.

Ve třetí kapitole jsou již rozebírány samotné jednotlivé předpoklady, které je potřeba splnit, aby mohl být rozsudek pro zmeškání vydán. Nejprve je řešena problematika doručování žaloby spolu s předvoláním a poučením o možnosti vydání rozsudku pro zmeškání, přičemž je upozorňováno na problematické otázky, které se k doručování pojí, a to jak v oblasti doručování do datové schránky, tak v oblasti doručování prostřednictvím doručujícího orgánu. Dále je řešen požadavek nedostavení se žalovaného bez řádné a včasné omluvy z pohledu požadavků formy, důvodnosti a včasnosti omluvy. Následuje otázka prvního jednání ve věci, zejména ve vztahu k přípravnému jednání, předchozí aktivitě žalovaného a případnému předchozímu odročenému jednání ve věci. Jako další je řešeno omezení okruhu řízení, ve kterých lze rozsudek pro zmeškání vydat, a to omezení na věci, v nichž lze vydat smír a ve kterých je vydáváno deklaratorní rozhodnutí, přičemž je řešeno, v jakých případech o taková řízení půjde. Následující dvě podkapitoly se zabývají požadavky, jež jsou kladeny na žalobce, tedy že žalovaný musí navrhnout vydání rozsudku pro zmeškání přímo na jednání a dále že samotné zmeškání žalovaného jej neodsuzuje k sankci ve formě rozsudku pro zmeškání, neboť v případě, že žalovaný nárok nevyplývá z tvrzení žalobce, soud rozsudek pro zmeškání nevydá. Závěrem je řešena vhodnost vydání rozsudku pro zmeškání, tedy jeho klíčová vlastnost, dle které je na úvaze soudu, zda v konkrétním řízení rozhodne rozsudkem pro zmeškání. Zároveň je v této podkapitole

upozorněno na rozpor v judikatuře Ústavního soudu a Nejvyššího soudu v otázce vhodnosti vydání rozsudku pro zmeškání v případě předchozí aktivity žalovaného.

Ve čtvrté kapitole jsou řešeny prostředky, které o. s. ř. poskytuje žalovanému jako obranu v případě, že byl vydán rozsudek pro zmeškání. Práce se v této části snaží o vyjasnění, jaký je rozdíl mezi návrhem na zrušení rozsudku pro zmeškání při zmeškání z omluvitelných důvodů a odvoláním, a zároveň je upozorňováno na nedostatky kontumačního rozsudku pro uznání.

Předposlední kapitolu této práce tvoří komparace se slovenskou právní úpravou, kdy je nejprve popsána slovenská úprava jednotlivých druhů rozsudku pro zmeškání, tedy v jednotlivých stádiích řízení a jednotlivých účastníků. Na závěr této kapitoly je provedena samotná komparace, jejímž výsledkem je tvrzení, že slovenská úprava je flexibilnější a poskytuje větší rovnost účastníků.

Na samotném závěru práce lze nalézt úvahy de lege ferenda, kde jsou navrženy změny, které by vylepšily současnou úpravu rozsudku pro zmeškání a kontumačního rozsudku pro uznání, neboť současná právní úprava těchto druhů rozsudků není vyhovující pro moderní pojetí občanského práva procesního. Zároveň je zde proveden zběžný rozbor věcného návrhu nového civilního řádu soudního.

Seznam použitých zkratk

c. s. p. – zákon č. 160/2015 Z.z., civilní sporový poriadok

c. s. ř. – zákon č. 113/1895 ř. z. o soudním řízení v občanských rozepřích právních

LZPS – Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základní práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

o. s. ř. – zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

OZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zákon o e-Governmentu – zákon č. 305/2013 Z. z o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente)

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

- DAVID, L. a kol. *Občanský soudní řád: komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. ISBN 978-80-7357-460-4.
- DRÁPAL, L. a kol. *Občanský soudní řád: komentář. Kniha I.* Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9.
- DVOŘÁK, J., J. ŠVESTKA a M. ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné. 2., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. ISBN 978-80-7552-187-3.
- HORVÁTH, E., A. ANDRÁŠIOVÁ a S. HENČEKOVÁ. *Civilný sporový poriadok. 2. dopl. a přeprac. vyd.* Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2018. ISBN 978-80-8168-945.
- JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář, Kniha I. § 1 – 78g občanského soudního řádu. 3. vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2019. ISBN 978-80-7598-366-4.
- JIRSA, J. a kol. *Občanské soudní řízení, Soudcovský komentář. Kniha II. § 79 – 180 občanského soudního řádu. 3. vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2019. ISBN 978-80-7598-366-4.
- LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský soudní řád (§1 – 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. ISBN 978-80-7478-986-1.
- SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář. 2. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-673-9.
- SVOBODA, K. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka.* Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-733-0.
- SVOBODA, K., M. SUK a P. ZEMAN P. *Doručování v soudním řízení.* Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-777-5.
- ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok: komentár.* Praha: C. H. Beck, 2016. ISBN 9788074006296.
- WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní. Díl první: řízení nalézací.* 9. aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-298-1.
- ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Civilní právo procesní. 3. aktualiz. vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-714-6.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

- KVAPIL, F. *Konstitutivní rozhodnutí v civilním řízení se zaměřením na změnu či zrušení závazku v důsledku podstatné změny okolností* [online]. Praha, 2019. Diplomová práce Vedoucí práce Tomáš Holčapek. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/195761>
- MRUZEK, K. Problematika výkladu „může“ v ustanovení § 153b odst. 1 OSŘ. *Právní rozhledy* [online]. 2004, č. 4, s. 150. ISSN 1210-6410. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptembqgrpxa4s7grpxgxrzrguya&groupIndex=1&rowIndex=0>
- PETERKA, J. Datové schránky jsou už i na Slovensku. Jak se liší od těch českých? [online]. 13. 1. 2014. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/datove-schranky-jsou-uz-i-na-slovensku-ale-jine-nez-v-cr/>

RYCHTÁŘOVÁ, M. a H. JANDOVÁ. Předpoklady pro vydání rozsudku pro zmeškání, aneb o nás a bez nás. In: *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 24. 1. 2019. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/predpoklady-pro-vydani-rozsudku-pro-zmeskani-aneb-o-nas-a-bez-nas>

SEDLÁČEK, M. Kontumační rozsudek – analýza, komparace a náměty ke koncepci budoucí úpravy. *Právní rozhledy* [online] 2020, č. 10, s. 357. ISSN 1210-6410. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembsgbpxa4s7gey6427gm2to&groupIndex=0&rowIndex=0#>

WINTEROVÁ, A. Civilní soudní řízení opět jinak. *Právní zpravodaj* [online]. 2008, č. 12, s. 14. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembqgbpxa4s7hbpxgxztgy4q&groupIndex=0&rowIndex=0>

WINTEROVÁ, A. Rozsudek pro zmeškání, rozsudek pro uznání. *Právní praxe* [online]. 1993, č. 10. LIT2724CZ. Dostupné z: <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/7/2724/1/2>

3. Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 113/1895 ř. z., o soudním řízení v občanských rozepřích právních.

Zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Předpis č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

Zákon č. 160/2015 Z. z., civilný sporový poriadok.

Zákon č. 161/2015 Z. z., civilný mimosporový poriadok.

Zákon č. 162/2015 Z. z., správny súdny poriadok.

Zákon č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci (zákon o e-Governmente).

4. Seznam použité judikatury

Ústavní soud

Nález Ústavního soudu ze dne 7. 11. 2002, sp. zn. II. ÚS 102/03.

Nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2785/07.

Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08.

Nález Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 2656/12.

Nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2013, sp. zn. III. ÚS 272/13.

Nález Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 49/10.

Nález Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2921/13.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 5. 1998, sp. zn. I. ÚS 444/97.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 2. 2014, sp. zn. III. ÚS 166/14.

Nejvyšší soud

Plenární stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015, zveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 1/2017.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. 33 Odo 1352/2004.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2006, sp. zn. 30 Cdo 641/2005.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 23 Cdo 2397/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. 23 Cdo 216/2008.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 1998, sp. zn. 21 Cdo 1334/98.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 1999, sp. zn. 20 Cdo 1046/99.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2068/98.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2000, sp. zn. 20 Cdo 935/2000.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1050/2000.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2272/2000.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2041/2000.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1547/99.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2056/2000.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1197/99.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2907/99.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2002, sp. zn. 29 Odo 205/2001.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2002, sp. zn. 29 Cdo 3063/2000.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 247/2001.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 33 Odo 753/2002.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2007, sp. zn. 22 Cdo 5170/2007.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 11. 2007, sp. zn. 28 Cdo 4511/2007.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3358/2007.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. 23 Cdo 5116/2008.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2010, sp. zn. 28 Cdo 1447/2010.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 30 Cdo 122/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. 23 Cdo 2130/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4085/2016.

Vrchní soud v Olomouci

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31. 3. 2017, sp. zn. 13 VSOL 26/2017.

Vrchní soud v Praze

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 4. 2000 sp. zn. 5 Cmo 275/2000.

Ústavní soud Slovenské republiky

Usnesení Ústavního soudu Slovenské republiky ze dne 4. června 2019, č. j. I ÚS 233/2019-22.

Nejvyšší soud Slovenské republiky

Usnesení Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 28. února 2018, sp. zn. 5Obo/8/2018.

Usnesení Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 29. ledna 2020, sp. zn. 5Obdo/26/2019.

5. Seznam ostatních zdrojů

Ministerstvo spravedlnosti ČR. Věcný záměr civilního řádu soudního. *Justice.cz* [online]. © 2017 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://crs.justice.cz/>

PSP ČR. Důvodová zpráva k zákonu č. 171/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád. Sněmovní tisk č. 229/0 ve volebním období 1992 – 1996. *Psp.cz* [online]. © 1993. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/1993ps/tisky/t022900.htm>

PSP ČR. Důvodová zpráva k zákonu č. 30/2000 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád. Sněmovní tisk č. 257/0 ve volebním období 1998 – 2002. *Psp.cz* [online]. © 2000. Dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=257&CT1=0>

NR SR. Důvodová zpráva k zákonu č. 160/2015 Z.z., civilní sporový poriadok. Parlamentní tisk č. 1333 ve volebním období 2012 – 2016. [online]. © 2015 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=1333>

Kontumační rozsudek – analýza a komparace

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá tématem kontumačního rozsudku neboli rozsudku pro zmeškání, jehož vydání je založeno nikoli na klasickém průběhu řízení, tedy účasti žalovaného a žalobce, dokazování, argumentaci, zjištění skutkového stavu atd., nýbrž pouze na skutečnosti, že žalovaný zmeškal první jednání ve věci, aniž by svou nepřítomnost řádně omluvil. Cílem institutu rozsudku pro zmeškání je zrychlení rozhodovací činnosti soudů. Zároveň je jeho úkolem motivovat žalovaného, aby byl ve sporu aktivní.

Cílem této diplomové práce je nejprve zanalyzovat a zhodnotit současnou úpravu kontumačního rozsudku, jejíž současná podoba vydržela téměř 30 let bez výraznějších změn, včetně opravných prostředků, které občanský soudní řád poskytuje při obraně proti tomuto druhu rozsudku. V další části se tato práce zabývá úpravou kontumačního rozsudku ve slovenském právním řádu, neboť slovenské občanské právo procesní prošlo v relativně nedávné době celkovou rekonstrukcí. Je tak dozajista potřeba srovnat, jak je tento důležitý institut upraven v právním řádu, který je tomu našemu relativně blízký. Po uvedení slovenské úpravy kontumačního rozsudku následuje srovnání obou úprav, kdy je rozebírán také kontumační rozsudek pro uznání, jenž je českými soudy vydáván v případě, že žalovaný nereaguje na tzv. kvalifikovanou výzvu nebo se bez omluvy nedostaví na přípravné jednání. V závěru této práce jsou uvedeny úvahy autora v rovině de lege ferenda, neboť současná právní úprava tak, jak je zachycena v občanském soudním řádu, již není vyhovující a je nutná její novelizace či ještě lépe celkové přepracování, zejména v oblasti kontumačního rozsudku pro uznání. Současně s úvahami de lege ferenda je zběžně představena a zhodnocena navrhovaná úprava kontumačního rozsudku ve věcném záměru nového civilního řádu soudního.

Klíčová slova

Kontumační rozsudek, občanský soudní řád, komparace se slovenskou právní úpravou.

Default judgment – analysis and comparison

Abstract

This diploma thesis deals with the topic of judgment by default, or default judgment, the issuance of which is based not on the classic course of proceedings, i.e. the participation of defendant and plaintiff, taking of evidence, argumentation, findings of fact etc., however only on the fact that the defendant failed to appear before a court during first hearing of the case without duly excusing his absence. The purpose of the institute of default judgement is to expedite the decision-making activity of courts. At the same it aims to motivate the defendant to be active in the dispute.

The aim of this thesis is first to analyse and evaluate the current regulation of the judgement by default, which lasted in its current form for almost 30 years without significant changes, including the remedies provided by the Code of Civil Procedure in defense against this type of judgment. In the next section, the thesis concerns the legislation on the default judgment in the Slovak legal system as Slovak civil procedural law has undergone a relatively recent recodification. It is thus certainly necessary to compare how such an important institute is regulated in a legal order that is relatively close to ours. The establishment of the Slovak regulation of the default judgment is followed by a comparison of the two regulations, which also discusses the default judgment by acknowledgement, which is issued by Czech courts if the defendant does not respond to the so-called qualified summons or does not appear at the preparatory hearing without apology. At the end of this thesis, the author presents his *de lege ferenda* contemplations as the current legislation as captured in the Code of Civil Procedure is no longer satisfactory, and its amendment or even better overall revision is necessary, especially in the area of default judgment by acknowledgement. Simultaneously with the *de lege ferenda* contemplations, the proposed amendment to the default judgment regulation is briefly introduced and evaluated in the substantive intent of the new Civil Procedure Code.

Key words

Default judgment, code of civil procedure, comparison with the Slovak legislation.